

Vennesla kommune

Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2016-2019

Innhold

1	INNLEDNING	4
1.1	Bakgrunn	4
1.2	Visjon	5
1.3	Befolkningsutvikling	5
1.4	Formål med planen	5
1.5	Kommunens bakgrunnsmateriale	6
1.6	Planarbeidet	7
1.7	Resultatvurdering av forrige plan.....	8
2	DEFINISJONER.....	10
2.1	Definisjoner av idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.....	10
2.2	Definisjoner av anlegg	10
2.3	Andre definisjoner	11
3	MÅL OG STRATEGIER.....	12
3.1	Overordnede mål og strategi	12
3.2	Delmål for Vennesla kommune	13
3.2.1	Delmål – Folkehelse.....	13
3.2.2	Delmål – Barn og unge	13
3.2.3	Delmål – Idrett.....	14
3.2.4	Delmål – Utbyggings og driftsstrategi	14
3.2.5	Delmål – Friluftsliv	15
4	UTFORDRINGER OG VIRKEMIDLER.....	16
4.1	Målstyrt utbygging og tilrettelegging	16
4.2	Sikring av arealer	16
4.3	Finansiering av utbyggingskostnader	16
4.4	Godkjenning av anlegg i forbindelse med spillemidler	17
4.5	Drift og vedlikehold	17
4.6	Felles ansvar for folkehelse	18
4.7	Barnehage og skoleområde som arena for fysisk aktivitet	19
4.8	Frivilligheten – en av de største bidragsyterne	20
5	AKTIVITETSOVERSIKT	21
5.1	De største idrettene i Vennesla.....	21
5.2	Fordeling kvinner/jenter og menn/gutter:.....	22
5.2.1	Fotball.....	24

5.2.2	Håndball.....	24
5.2.3	Skyting	24
5.2.4	Ski	25
5.2.5	Turn	25
5.2.6	Andre idretter som er organisert under NIF	25
5.3	Fordeling i idrettslagene.....	25
5.4	Andre aktiviteter	26
6	OMRÅDEBESKRIVELSER	27
6.1	Generelt.....	27
6.1.1	Status: For befolkningen generelt	27
6.2	Området Hægeland	28
6.2.1	Status	28
6.2.2	Forslag til tiltak i Hægelandsområdet:	28
6.3	Området Øvrebø/Skarpengland	29
6.3.1	Status	29
6.3.2	Forslag til tiltak i området Øvrebø:	30
6.3.3	Sandriphæia fritidspark, interkommunalt anlegg for idrett og friluftsliv.....	30
6.4	Området Vennesla sentrum – Samkom	32
6.4.1	Status	32
6.4.2	Forslag til tiltak i området Samkom - Vennesla – Kilane	34
6.5	Området Kilane – Vikeland – Kvarstein	35
6.5.1	Status	35
6.5.2	Forslag til tiltak for området Kilane – Vikeland – Kvarstein	35
6.6	Området Moseidmoen og idrettsanlegget i Askedalen	35
6.6.1	Status	35
6.6.2	Forslag til tiltak på området Moseidmoen/Askedalen.....	36
6.7	Området Moseidheia, Drivenesheia og Nasbø	37
6.7.1	Status.....	37
6.7.2	Forslag til tiltak	37
6.8	Andre anlegg og interesser i kommunen	37
6.8.1	Motorsportanlegg	37
6.8.2	Nasjonal sykkelrute nr. 3	37
6.8.3	Balløkker og aktivitetsløkker	38
6.8.4	Nærmiljøanlegg	38

6.8.5	Flerbrukshall	38
6.8.6	Rideanlegg	38
6.8.7	Kart over Vennesla	38
7	SAMLET OVERSIKT OVER DE FORSKJELLIGE TILTAK I DE ULIKE KATEGORIENE.	39
7.1	Idrettsanlegg.....	39
7.2	Nærmiljøanlegg, samlet oversikt over tiltak	39
7.3	Friluftsliv	39
8	PRIORITERINGER AV PROSJEKTER	41
8.1	Interkommunale prosjekter	41
8.2	Prioriterte idrettsanlegg.....	41
8.3	Prioriterte nærmiljøanlegg.....	41
8.4	Prioriterte friluftsanlegg.....	41
9	OVERSIKT OVER GJELDENE ANLEGG	42
10	NYANLEGG/REHABILITERINGER	45
11	KART	46
11.1	Kart over Øvrebø – Hægeland	46
11.2	Kart over Moseidmoen.....	47
11.3	Kart over Røyknes – Hægeland	48
11.4	Kart over Hægeland.....	49
11.5	Kart over Øvrebø	50
11.6	Kart over Vennesla	51

Bilder på forsiden:

- Øverst venstre: Lekeklassen i gågata i Vennesla. Foto: Lena Kleven Flateland
- Hovedbilde: Hoppanlegget på Sandrip. Foto: Steinar Møvik
- Nederst til venstre: Gåseflå. Foto: Midt-Agder Friluftsråd
- Nederst midten: Tømmerrenna. Foto: Midt-Agder Friluftsråd
- Nederst høyre: Moseidmoen idrettsplass. Foto: Jürgen Orf.

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Statlig politikk innen idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er på mange områder sammenfallende. Kommuneplanen belyser temaene idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet og folkehelse som viktige sider i samfunnet. Det er et statlig krav om en vedtatt kommunal plan for idrett og friluftsliv for å fylle kriteriene til å søke om spillemidler. Midlene er en måte for Kulturdepartementet å sikre en samordnet plan for utbygging og tilrettelegging av anlegg innenfor hver kommune. Gjennom en slik plan avdekker man behov og prioriterer aktiviteter og anlegg. Gjennom et målrettet strategiarbeid vil denne planen fungere som et styringsdokument for kommunen.

«... den kommunale planen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet skal ivareta de strukturelle virkemidlene og legge til rette for positiv motivasjon»

Idrett forstås som organisert aktivitet enten på konkurransenivå eller mosjonsnivå. Det er viktig at anlegg som skal brukes til idrett i kommunen blir utformet slik at de tilfredsstiller dagens krav og er innovative i forhold til fremtidas behov. Statens visjon, «Idrett og fysisk aktivitet for alle», bør reflektere utformingen og lokaliseringen av anleggene kommunen bygger.

Friluftslivet og spesielt det nære friluftslivet har vært påpekt som en viktig kilde til helse og velvære med både fysiske og psykiske fordeler. «Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv» fra Miljødepartementet peker på tilrettelegging for å kunne drive friluftsliv, særlig for barn, unge, inaktive og innvandrere. Det er av særlig betydning å tilrettelegge for friluftslivet i nærmiljøet og å skape tilgang til friluftslivet fra nærmiljøet. Friluftslivet vil være en viktig arena for utviklingen av en god folkehelse i samfunnet og det bør derfor tilrettelegges for friluftsliv som lavterskelaktivitet.

Folkehelsemeldingen fra 2015 fokuserer på viktigheten av det å være i fysisk aktivitet for å bedre folkehelsen. Folkehelse er også et av satsningsområdene i kommuneplanen for Vennesla. Motivasjon og strukturelle virkemidler er essensielle i arbeidet med å tilrettelegge for aktivitet for alle. Derfor er den kommunale planen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet en plan som skal ivareta de strukturelle virkemidlene, og legge til rette for positiv motivasjon. Det er høyst nødvendig å ta vare på alle sidene i politikken, og barn og unge er et spesielt fokusområde. Virkemidler og strukturelle linjer i både anleggsbygging og tilrettelegging i friluftsliv, skolegårder og lekeplasser skal legge til rette for fysiske utfordringer og fysisk mestring, og skape en helhet rundt visjonen om at alle skal ha muligheten til å drive aktivitet, idrett og friluftsliv, uansett personlige forutsetninger.

1.2 Visjon

Vennesla kommune skal tilrettelegge for at alle i kommunen skal ha gode opplevelser gjennom idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Vi vil bygge og tilrettelegge anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv som er tilpasset slik at de som bor i og besøker bygda har økende lyst til å bruke anleggene til egenorganisert og organisert aktivitet. Gjennom virkemidler og tilrettelegging vil vi være en vesentlig bidragsyter i forhold til en god folkehelse i Vennesla kommune. Vi vil at alle skal ha muligheten til å drive idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.

1.3 Befolkningsutvikling

I dette avsnittet er tall hentet fra Kommuneplanens samfunnsdel som ligger som bakgrunnsstoff i denne kommunedelplanen.

Vennesla har hatt en jevn befolkningsøkning siden 1994 på 1,5 % per år. Den 01.12.14 hadde kommunen 13 986 innbyggere. I statistikk fra SSB vises det at befolkningen har økt til 14 189 i første kvartal i 2015. Analyser i Kommuneplanen viser at det er ventet en vekst fremover på over 20 % frem til 2030. Årsaken til økningen er nettinnflytting og fødselsoverskudd. De siste årene har nettinnflytting vært den største grunnen til økningen¹.

Sammensetningen i befolkningen viser at det er klart flest innbyggere i alderen 0-40 år. Det er en reduksjon i etnisk norske innbyggere og innvandrerantallet fra 2000 til 2015 er 1342. Vennesla kommune vil ta imot flere flyktninger i årene fremover. Dette medfører at befolkningssammensetningen vil bli endret. Det er et viktig punkt å ta med seg videre i en plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i forhold til folkehelse, integrering og inkludering.

1.4 Formål med planen

Kommunedelplanen for idrett og friluftsliv er som sagt et statlig krav fra Kulturdepartementet i forhold til tildelingen av spillemidler. Prosessen skal være et samarbeidsprosjekt og være preget av medvirkning fra berørte parter. Kommuneplanens samfunnsdel sier at kommunedelplanen for idrett og friluftsliv skal legge til rette for et aktivt og variert tilbud innen området. Det skal være en realistisk plan med behovsavklaringer innen idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Kommunedelplanen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er ikke en juridisk bindende plan. Derfor må arealvurderinger tas med i kommuneplanens arealdel for å få rettslig virkning.

Hovedhensikten med en kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er å ha en politisk vedtatt plan for utvikling av aktiviteter, anlegg og områder for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Vennesla kommune. Handlingsprogrammet er en 4 års plan for investeringer til anlegg og områder for idrett og friluftsliv som er basert på registrerte behov. Planen skal utformes i henhold til nasjonale

---

¹ Weblink: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkendrkv/kvartal/2015-05-19?fane=tabell&sort=nummer&tabell=227581>

føringer satt av Kulturdepartementet. Den skal også være i tråd med kommuneplanen i både arealdelen og samfunnsdelen.

Vennesla kommune har utformet en rekke konkrete formål med planen:

Planen skal sikre, utvikle og skape muligheter for at alle skal kunne drive idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

- Sikre en samordnet og målstyrt utbygging av anlegg og aktiviteter for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Vennesla.
- Sikre arealer og muligheter for lek, fysisk aktivitet, friluftsliv og idrettsaktiviteter i tillegg til å samordne behovene hos de ulike befolkningsgruppene.
- Sikre at rikspolitiske føringer, særlig for barn og unge, blir innarbeidet i planen og følger retningslinjene i kommuneplanen i Vennesla.
- Utvikle gode drifts- og vedlikeholdsrutiner og i den forbindelse å avklare ansvarsområder.
- Sikre at kommunen og organisasjoner kjenner sine retningslinjer i forhold til oppgaver, ansvar og økonomiske forpliktelser ved utbygging og drift av anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.
- Skape muligheter for aktivitet, slik at man kan få en økning i andelen som er fysisk aktive i kommunen.
- Sikre universell utforming der det er mulig.
- Skape muligheter for å utvikle lavterskeltilbud både i idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og i friluftsområder.
- Skape en realistisk bakgrunn for gjennomføring av tiltak og prosjekter ved å være i samsvar med de økonomiske rammene i kommunens økonomiplan.

1.5 Kommunens bakgrunnsmateriale

Følgende materiale har vært sentralt i denne revideringen av kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Lokalt:

Kommuneplan for Vennesla 2015-2026 – Revidert samfunnsdel. Vennesla kommune.

Kommuneplan for Vennesla – Arealdel 2011-2023. Vennesla kommune.

Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2010-2013. Vennesla Kommune.

Kommunedelplanen for sykkel. Langsiktig arealplan med konsekvensutredning(2014). Vennesla kommune.

Folkehelseprofil 2013, Vennesla. Folkehelseinstituttet.

Folkehelseprofil 2016, Vennesla. Folkehelseinstituttet.

Regionalt:

Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020. Vest-Agder Fylkeskommune.

Nasjonalt:

Veileder - Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet. Kirke- og kulturdepartementet 2007.

Strategi – Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv. En satsning på friluftsliv i hverdagen; 2014-2020. Miljødepartementet.

St.meld. 19 (2014-2015). *Folkehelsemeldingen. Mestring og muligheter.* Helse- og omsorgsdepartementet.

St.meld. 26 (2011-2012). *Den norske idrettsmodellen.* Kulturdepartementet.

Handlingsplan for fysisk aktivitet (2005-2009). *Sammen for fysisk aktivitet.* Departementene.

Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven).

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven).

1.6 Planarbeidet

Handlingsplan for idrett og friluftsliv ble for første gang utarbeidet i 1995. Sist reviderte utgave kom i 2009. Denne planen ligger til grunn for denne revisjonen.

Planarbeidet har vært i tråd med Plan- og bygningslovens bestemmelser om en helhetlig plan for kommunen, som igjen skal speiles i kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Det ble nedsatt en arbeidsgruppe i forbindelse med revisjon av planen som bestod av:

Navn	
Tore Osmundsen	Idrettsrådet
Jens Røed	Levekårsutvalget
Tommy Ingebrigtsen	Levekårsutvalget
Jürgen Orf	Enhetsleder for park og idrett
Lena Kleven Flateland	Enhet for park og idrett
Eirik Aarrestad	Plan- og miljøvernrådgiver
Oddbjørn Sagedal	Planrådgiver
Torjus Johansen	Barnas talsperson
Olav Norheim	Sekretær

Gjennom deltakelse i planarbeidet har vi fått innspill fra Vest-Agder Fylkeskommune ved Torill Folkestad, Christian Magelssen og Bård Andreas Lassen og Midt-Agder Friluftsråd ved Per Svein Holte og Janne Johnsen.

Vi har også hatt medvirkning fra lag og foreninger, gjennom offentliggjøring og offentlige innspill.

1.7 Resultatvurdering av forrige plan

Forrige handlingsplan for idrett og fysisk aktivitet ble vedtatt i 2009 og dekket perioden frem til og med 2013. Handlingsplanen har i denne perioden blitt brukt som et styringsverktøy i prioriteringen av midler og satsing innenfor feltet. Flere av punktene som er beskrevet i denne planen er gjennomført. Ved årlige revisjoner har endringer blitt gjort i tråd med planverket ellers i kommunen. Ved rulleringen har man fortløpende grunnlagt endringer som er foretatt, sett i lys av utviklingen ellers.

Handlingsplanen med prioriterte tiltakslistene har bidratt til å få en post i økonomiplanen til midler, som igjen utløser spillemidler. Denne politiske behandlingen har fordelt kommunale midler som har gått inn i prosjekter som kommunens egenandel.

Følgende tiltak er gjennomført med tilskudd fra spillemidler:

Anlegg	Årstall	Kostnadssum	Spillemidler
Programsatsningsmidler			5 000 000
svømmehallen			
Øvrebøhallen, HALL*	2013		2 400 000
Vennesla Omsorgssenter, Mosjonsløypa	2014	583 750	292 000
Vennesla Skole balløkke asfalt	2014	431 625	216 000
Askedalen/Moseidmoen lysløype	2014	336 000	168 000
Eikeland skole, balløkke	2012	446 000	223 000
Grovane O-kart	2010	163 500	55 000
Steinfoss tømmerrenne (Grovane)	2012	400 000	200 000
Hallandsbrua tennisbane	2009/2010	492 000	164 000
Heptekjerr balløkke	2012	450 000	200 000
Homme kunstgressbane	2012	4 668 000	1 556 000
Hunfoss skole, nærmiljøkart	2014	63 000	32 000
Kilefjorden O-kart	2011	433 000	144 000
Kvarstein skole, nærmiljøkart	2014	63 000	32 000
Måneglytt skaterom	2010	260 000	130 000
Moseidmoen lysløype	2010	746 000	200 000
Øvrebø skytebane	2013	3 000 000	700 000
Øvrebø sosialtrom	2013	1 483 000	400 000

Øvrebø Treningsrom	2013	1 100 000	344 000
Sandripheia, snøproduksjon	2012	1 271 000	635 000
Sandripheia, alpinanlegg	2010	582 500	233 000
Sandripheia, K40	2011	272 000	109 000
Sandripheia, skitrekk	2011	460 000	184 000
Sandripheia, K60	2011	3 912 000	840 000
Sandripheia, K60 plast	2011	2 600 000	840 000
Programsatsningsmidler K60 Plast	2011		796 000
Sandripheia, lagerbygg for drift	2014	540 000	216 000
Totalt:		24 756 375	16 309 000

Ut fra tallene som foreligger kan man se at kommunens investeringer siden 2009 har vært på nesten 25 millioner kroner. Dette har utløst i overkant av 16 millioner i spillemidler.

*) Øvrebøhallen ble gjenoppbygget etter brann, forsikringssum: 40 millioner.

2 DEFINISJONER

2.1 Definisjoner av idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

- **Idrett** defineres som aktivitet i form av trening eller konkurranse i den organiserte idretten.
- **Fysisk aktivitet** er egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og aktiviteter preget av lek.
- **Friluftsliv** er opphold og fysisk aktivitet i friluft med sikte på miljøforandring og naturopplevelse.
- **Hverdagsaktivitet** er for eksempel å gå eller sykle til jobb, bruke trapp i stedet for heis. Altså aktivitet som følger dagligdagse gjøremål.

2.2 Definisjoner av anlegg

Følgende definisjoner er lagt til grunn i denne planen:

- **Nærmiljøanlegg**

Nærmiljøanlegg er et anlegg som tilrettelegger for egenorganisert fysisk aktivitet, ofte i tilknytning til boligområder og i nærområder som skole og ved andre idrettsanlegg. Anleggene er primært for barn, men kan benyttes av lokalbefolkningen for øvrig. Med nærmiljøanlegg menes kun utendørsanlegg, og det skal ikke være utformet slik at det dekker behovet til den organiserte idretten eller konkurranseidrett. Lekeplasser er ikke definert som nærmiljøanlegg.

- **Ordinære anlegg**

Ordinære anlegg som er tilskudsberettigede er anlegg som er knyttet til trening og konkurranse i regi av den organiserte idretten. Det finnes da spesielle krav til mål og utforming av anlegget. Anleggstypen benevnes også som kommuneanlegg.

- **Nasjonalanlegg**

Nasjonalanlegg tilfredsstiller de tekniske og funksjonelle kravene for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser. Det er NIF og Kulturdepartementet som gir et anlegg statusen som nasjonalanlegg.

- **Interkommunale anlegg**

Dette er større anlegg som kan brukes til trening og konkurranse av den organiserte idretten. Det er et anlegg hvor flere kommuner er eiere av anlegget. Hver kommune må gå inn med minimum 5 % av godkjent kostnad. Skriftlig driftsavtale på minimum 20 år er et krav, og det er Kulturdepartementet som definerer anlegget som interkommunalt anlegg. Det kan søkes om 30 % mer spillemidler av ordinær tilskuddssats ved interkommunale anlegg.

- **Friluftsliv- og friområder**

Grønne områder er viktig i dagens samfunnsutvikling. Friluftsområder og friområder blir gjerne brukt som en fellesbetegnelse på slike grøntområder. Allikevel kan man skille de av definisjonsmessig.

- **Friluftsområder** er store områder som omfattes av allemannsretten. Det er ingen krav til parkmessig opparbeidelse, men kun tilrettelegging for bruk. Slike områder brukes gjerne til

jakt, fiske, fysisk aktivitet og trening. Dette området inneholder mindre grad av tilrettelegging.

- **Friområder** er avgrensede offentlige områder som er spesielt tilrettelagt og opparbeidet for allmennheten. I friområder så skal kommunen enten eie eller disponere dem ved varig bruksrett i tinglyste avtaler. Kommunen skal også sørge for evt. opparbeidelse og ha vedlikeholdsansvar, med mindre annet er avtalt. Dette kan være områder som parkanlegg, turvei, lysløype, lekeplass, nærmiljøanlegg og badeplass. En kan også definere koller, bakker og sletter som friområder.

- **Statlig sikrede friluftsområder**

Dette er områder hvor det offentlige bidrar med midler for å skaffe seg råderetten gjennom erverv eller langsiktige avtaler om bruksrett for minimum 40 år.

2.3 Andre definisjoner

- **Lavterskel**

Et lavterskeltilbud er et tilbud som er lett tilgjengelig både fysisk, sosialt og kulturelt. Det skal være aktivitet hvor barrierene er bygget ned slik at de ikke skal hindre noen i å delta. Sentrale faktorer her er gjerne pris, tilgjengelighet, anlegg og at det kreves lite eller ikke noe utstyr.

- **Folkehelse**

Folkehelse er definert som befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning. I sammenheng med dette begrepet finner vi begrepet folkehelsearbeid, som er samfunnets innsats for å opprettholde, bedre og fremme befolkningens helse gjennom å forebygge faktorer som svekker helse og underbygge faktorer som styrker helse.

3 MÅL OG STRATEGIER

I arbeidet med kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er gode mål og strategier et sentralt virkemiddel. Gjennom utviklingen av gode mål og langsiktige strategier vil man kunne øke mulighetene for realisering av anlegg for idrett og friluftsliv. I denne planen vil vi, i tillegg til å ha overordnede føringer, sette delmål for hvert av fokusområdene i planen.

- Folkehelse.
- Barn og unge.
- Friluftsliv.
- Idrett og fysisk aktivitet.
- Utbygging og drift.

3.1 Overordnede mål og strategi

Det overordnede målet for anlegg for idrett og friluftsliv i Vennesla er:

Vennesla kommune skal tilrettelegge anlegg, områder og aktivitet for idrett og friluftsliv for alle grupper av befolkningen, slik at alle får gode muligheter til idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv der de bor.

For å kunne realisere dette har Vennesla kommune utformet tre overordnede strategier i arbeidet:

- Vennesla kommune skal samordne planer og prioriteringer slik at anleggsutviklingen ivaretar befolkningens interesser og behov.
- Arealplanleggingen skal tilrettelegge for fysisk aktivitet gjennom nærhet til turløyper både sommer og vinter, fra hvert boligområde.
- Vennesla kommune skal ha en fremtidsrettet innstilling i sitt arbeid med anleggsutvikling.

3.2 Delmål for Vennesla kommune

3.2.1 Delmål – Folkehelse

- *Vennesla kommune skal ha et stadig større fokus på folkehelse i alle enheter og seksjoner.*

Strategier:

- Kommunen har vedtatt gjennom den overordnede kommuneplanen at Folkehelseloven av 2012 skal være styrende for folkehelsearbeidet fremover.
- Ved planlegging av nye tiltak bør en ha et spesielt fokus på den folkehelsefremmende effekten; dvs. at anlegg skal være lett tilgjengelige og at terskelen for å ta dem i bruk av brede befolkningsgrupper er lav.
- Gjennom oppdaterte statistikker og kartlegging skal Vennesla kommune være oppdatert på trender innenfor folkehelsen i kommunen.
- Prosjektene beskrevet i denne planen skal være folkehelsefremmende og invitere til sosial og fysisk aktivitet.
- Tilrettelegging av anlegg og områder for aktivitet, skal være inkluderende og kunne brukes i integreringsprosesser i lokalsamfunnet.
- Det skal spesielt tilrettelegges for anlegg i nærheten av befolkningen. Særlige fokusområder er barn og unge, personer med nedsatt funksjonsevne, inaktive og innvandrere.

3.2.2 Delmål – Barn og unge

- *Barn og unge skal prioriteres i planleggingen og byggingen av nye idrettsanlegg.*

Strategier:

- Sikre skolens, idrettens og friluftslivets behov for arealer og anlegg.
- Det skal være sikre adkomstveier for sykling og gange for barn og unge, herunder i tilknytning til skole, idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og friluftsområder.
- Barn og unge skal inkluderes i arbeidet med utvikling av planer for idretts- og nærmiljøanlegg i kommunen.
- Vennesla kommune vil legge til rette for aktivitet gjennom anleggsbygging, som kan høyne aktivitetsnivået hos barn og unge.
- Vi vil tilrettelegge for både konkurransebasert organisert idrett, men spesielt for uorganisert aktivitet i skole og fritid.

3.2.3 Delmål – Idrett

- *Vennesla kommune vil legge til rette for at alle som ønsker å drive med konkurransebasert, organisert, idrett har muligheten til dette uansett nivå.*

Strategier:

- Utforme idrettsanlegg som oppfyller kravene til de ulike særforbund slik at anleggene er godkjent for konkurranseidrett.
- Anleggene skal i tillegg være utformet etter standard for universell utforming.
- Vi vil samarbeide med andre kommuner for å opprette større interkommunale anlegg for idrett og fysisk aktivitet.
- Vennesla kommune vil være oppdatert på deltakelsen i den organiserte idretten slik at ressursene kan fordeles etter behov.
- Kommunen skal vurdere lokaliseringen av idrettsanlegg i samsvar med andre planer og satsninger.
- Ha et tett samarbeid med idrettsrådet som fungerer som et bindeledd mellom idretten og kommunen. Idrettsrådet skal etter NIFs lov kontaktes ved saker i idretten som skal tas opp i kommunen.

3.2.4 Delmål – Utbyggings og driftsstrategi

- *Vennesla kommune vil, gjennom samarbeid med ulike organisasjoner, enheter og seksjoner, sikre en helhetlig planlegging i forhold til idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.*

Strategier:

- Kommunalt planarbeid skal koordineres med regionale planer for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.
- Ha klare føringer i utbygging og drift av idrettsanlegg.
- Ha et godt samarbeid med aktuelle organisasjoner for å utvikle idretten og friluftslivet.
- Anlegg for aktivitet skal utformes på en arkitektonisk måte tilpasset miljøet. Estetiske forhold skal vurderes, kulturminner og naturmangfold skal ivaretas.
- Opparbeidelse til friluftsmål (turstier, skiløyper o.l.) skal utføres på en skånsom og miljøvennlig måte.
- Anlegg skal driftes og holdes i forsvarlig stand ved planmessig drift, vedlikehold og skjøtsel.
- Ved utarbeidelse av reguleringsplaner i kommunen skal det innarbeides arealer for lek, idrett og friluftsliv som en del av det nære bomiljøet i tråd med kommuneplanens arealdel.

3.2.5 Delmål – Friluftsliv

- *Vennesla kommune vil tilrettelegge for tilgangen til friluftslivet gjennom nærhet til boligområder og etablering av grønne korridorer.*
- *Vennesla kommune vil sikre arealer til friluftsmål gjennom arealplanlegging og inkludering i kommunale prosesser.*

Strategier:

- Planer i kommunen skal samordnes slik at det utvikles gode muligheter for friluftsliv i nærområder, herunder «grønne lunger», og slik at det utvikles gode atkomster til friluftsområdene i heiene rundt Vennesla.
- Turveger, stier, sykkelveger og løyper bør samordnes slik at man får et grønt nettverk som integrerer andre viktige arenaer - slik som skole, sentrum, idrettsanlegg og friluftsområder.
- Friluftslivet i tilknytning til sykkelrute 3 skal videreutvikles.
- Badeplasser, parker og andre områder for rekreasjon skal tilknyttes gode adkomstveier og tilrettelegges for allmenn bruk.
- Utvikle området rundt Venneslafjorden og elvebredden langs Otra slik at alle som vil har god adkomst og muligheter til friluftsliv.
- Tilrettelegge fiskeplasser/badeplasser for alle, spesielt områder for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- Utvikle skilting i nærområdene ut til friluftsområder og være aktiv i opplysningsarbeid om friluftsmulighetene i nærområdet.
- Fortsette arbeidet med godt utviklet løypenett på heiene i Vennesla kommune.
- Fortsette godt samarbeid med organisasjoner som Turløypeforeningen og Midt-Agder Friluftsråd i utvikling av turstier, turveier og skiløyper.
- Arbeide for å få langsiktige grunneieravtaler som er av en slik art at det gir tilgang på å kunne søke om midler til tilrettelegging og skjøtsel, samt spillemidler.

4 UTFORDRINGER OG VIRKEMIDLER

Skal Vennesla kommune kunne nå de mål som er trukket opp, er det nødvendig med samhandling innad i kommunen, mellom kommunen og andre offentlige myndigheter og de frivillige organisasjonene i Vennesla. Det bør legges opp til et samarbeid om virkemidler hvor offentlige organer på flere nivå samordnes med de lokale organisasjoner og næringsliv.

Midt-Agder Friluftsråd er en viktig samarbeidspartner; derfor skal kommunen delta aktivt i denne organisasjonen. Likedan må kommunen ivareta et godt og konstruktivt samarbeid med idrettsrådet i Vennesla og andre frivillige organisasjoner, og stimulere og benytte seg av den dugnadsiver som finnes i kommunen.

Planlegging og lokalisering av idrettsanlegg og friluftsområder skal tilpasses befolkningsmønsteret i kommunen. Det må også speile utviklingen i lokalsamfunnet.

4.1 Målstyrt utbygging og tilrettelegging

Hovedutfordringen for Vennesla er å få til en målrettet utbygging innen idrett og friluftsliv. Kommunedelplanen for idrett og friluftsliv skal være i samsvar med kommuneplanen og skal innarbeides som en integrert del av denne. Det betyr at idrett og friluftsliv skal vurderes i et samfunnsmessig perspektiv i forhold til de øvrige samfunnsmessige målsetninger som er trukket opp i kommuneplanen for Vennesla.

Utarbeidelse av en kommunal plan som omhandler idrett og friluftsliv i Vennesla er en forutsetning for en målrettet og samordnet anleggsutbygging. Denne planen er derfor det viktigste virkemiddel som kommunen har for å kunne realisere målene. For tildeling av spillemidler har staten satt som et absolutt krav at det skal foreligge en vedtatt kommunal plan for idrett og friluftsliv i hver kommune.

4.2 Sikring av arealer

Arealer og områder for friluftsliv, idrett og lek skal sikres i kommunens arealplanarbeid og innarbeides i kommuneplanen, kommunedelplaner og reguleringsplaner. Det bør avsettes egnete arealer til fysisk aktivitet i nærmiljøet og grønne korridorer bør prege ferdselsnettet til ulike arenaer. Dette er det viktigste virkemiddel som Vennesla kommune har for å sikre nøkkelarealer til fremtidig bruk for friluftsliv, lek og idrett. Neste skritt er erverv og servituttavtaler som det er offentlige støtteordninger til.

Kommunestyret har med hjemmel i plan- og bygningsloven vedtatt retningslinjer gitt i kommuneplanen for omfang og kvalitet av arealer og anlegg av betydning for barn og unge. Retningslinjer har bestemmelser om leke- og oppholdsarealer i boligområder og spesifikke krav om arealstørrelser, avstander og arealkategorier. Det er viktig at arealene som avsettes er gode og egnede arealer som igjen skaper et godt og trygt nærmiljø. Gjennom arealplanleggingen kan dimensjonering og arealkrav, lokalisering, adkomst og sammenheng med andre anlegg og lokaler, avklares. Kommunedelplanen for idrett og friluftsliv skal angi arealer og sammenhenger for idrett, lek og friluftsliv og som i neste omgang skal innarbeides i kommuneplanen/reguleringsplaner.

4.3 Finansiering av utbyggingskostnader

I prinsippet finansieres idrettsanleggene ved kommunal egenandel, dugnad, egenandel fra idrettslag og tilskudd fra fylkeskommunen i form av spillemidler. For utbygging av idrettsanlegg og tilrettelegging for friluftsliv er spillemidler en betydelig finansieringskilde. En tilfredsstillende

kommunal plan for idrett og friluftsliv er helt avhengig av en kobling mellom arealplanlegging og økonomisk planlegging. Det må være en samordnet plan for finansiering av tiltak og sikring av arealer. Budsjettering av midler til slike formål må derfor integreres i kommunens økonomiplan. En gjennomarbeidet og god plan for idrett og friluftsliv, som har bredde og som er integrert i øvrig virksomhet, er den beste garantien for finansiering, fra mange kilder og til ulike formål.

4.4 Godkjenning av anlegg i forbindelse med spillemidler

Godkjenning av idrettsanlegg, også kalt idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning, er delegert til kommunen. Unntaket i denne ordningen er store og kostnadskrevenne anlegg som krever spesiell kompetanse for godkjenning – som blant annet svømmeanlegg. Den kommunale godkjenningen av planer for idrettsanlegg skal omfatte:

- Idrettsfaglige forhold.
- Anleggstekniske forhold.
- Estetiske og miljømessige forhold.

Foruten godkjenning av anleggsplaner, skal kommunen også kontrollere anlegget under utbygging og ved ferdigstilling er utført i samsvar med godkjente planer og skal attestere dette før spillemidler kan utbetales i sin helhet. Tilvarende vurderinger forutsettes gjennomført for friluftstiltak knyttet til friluftspolitiske, friluftsfaglige og tekniske forhold. Natur- og friluftsfaglige instanser i kommunen, fylkeskommunen og fylkesmannen forutsettes å være med i vurderingen av slike anlegg.

4.5 Drift og vedlikehold

Drift av anlegg og områder for idrett og friluftsliv omfatter blant annet idrettslige, miljømessige, økonomiske, tekniske og administrative oppgaver. Praktiske planløsninger og hensiktsmessige materialvalg er av stor betydning for vellykket drift. Alle sider ved driften må vurderes tidlig i planfasen.

Utgifter til drift og vedlikehold kan dekkes ved:

- Kommunale bevilgninger.
- Leieinntekter fra brukerne.
- Billetttinntekter.
- Tilskudd.
- Reklame.
- Dugnadsinnsats.

Det er viktig at økonomiplanen og planlagte anlegg samsvarer. Størrelsen på de kommunale bevilgninger vil imidlertid være avhengig av kommunens generelle økonomiske situasjon til enhver tid. Planlegging og opplisting i handlingsplanen er satt opp i samsvar med gjeldende økonomiplan. For å opprettholde en forsvarlig vedlikeholdsstandard, må drift og vedlikehold være en kommunal oppgave på idrettshaller og idrettsanlegg. For øvrige anlegg kan det være et kombinert ansvar, og i slike tilfeller skal det inngås vedlikeholdsavtaler med aktuelle aktører. Investeringer i forhold til opprusting av eldre anlegg tas også med i planen som en viktig post.

4.6 Felles ansvar for folkehelse

Det er fastsatt i kommuneplanens samfunnsdel at folkehelse skal være et fokusområde i samtlige seksjoner og enheter i kommunen. I den sammenheng er kommunedelplanen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet et virkemiddel for å oppnå god folkehelse i kommunen. Det er svært viktig at en slik plan er i tråd med de overordnede føringer som er satt av kommunen. I kommuneplanen er det beskrevet at kommunen skal bruke folkehelseloven som et verktøy i planleggingen. Samarbeid og helhetlig tenkning på folkehelseområdet vil kunne påvirke Vennesla kommunes folkehelse samlet sett. Å se på alle seksjoner som samarbeidspartnere mot et felles mål, vil skape strategier som støtter opp om hverandre. Det er avgjørende at man innad i kommunen ser ringvirkninger og fordeler av hverandres arbeid, og støtter opp om tiltak og planer som vil gagne folkehelsen både i den nærmeste fremtid, men også i det langsiktige perspektivet. Planens forslag til tiltak skal også rette seg mot områder som er definert som kommunens folkehelseutfordringer i følge folkehelseprofilen av 2013 og 2016, hvor det trekkes frem blant annet overvekt og psykisk helse.

Det er også et viktig virkemiddel å følge de nasjonale føringer som er gitt. Ved at kommunen samordner nasjonale føringer og planer, vil man kunne ivareta nasjonale krav på flere nivå og sikre en trygg og bærekraftig utvikling i anleggsutviklingen som et virkemiddel i arbeidet mot en bedret folkehelse i Vennesla kommune.

Anleggsutviklingen kan forbedre folkehelsen på flere områder da dette er arenaer for fysisk og sosial aktivitet. Det er viktig å se på anlegg som et virkemiddel i inkludering og integreringsprosesser i kommunen, da idrett og fysisk aktivitet er positive miljøer hvor det foregår en naturlig integreringsprosess. Dette gjelder spesielt mennesker med funksjonsnedsettelse, innvandrere og flyktninger.

Dugnad: Ivrigte frivillige i gang med legging av kunstgress på Homme idrettsplass. Foto: Jürgen Orf

4.7 Barnehage og skoleområde som arena for fysisk aktivitet

Skoleområder og barnehageområder fungerer som arenaer for både organisert og uorganisert aktivitet både i og utenfor skolenes og barnehagenes åpningstider. Disse arenaene bør derfor bli utformet slik at barn får de utfordringene som utvikler dem både fysisk og sosialt. Aktivitetsflater i tilknytning til skoleområder kan motivere både elever og ansatte til å drive fysisk aktivitet, noe som påvirker folkehelsen i kommunen.

Det er svært viktig å se på nytteverdien av et godt utformet uteområde hos barnehager og skoler. Det er en god arena for barn og unge å være aktive på, noe som kan føre til økt bruk og aktivitet i anleggene og på områdene etter skoletid. Derfor bør kommunen prioritere barnas områder, både for organisert og egenorganisert aktivitet.

I tilknytning til skoleområder bør det være gode adkomstveier som sikrer trygg ferdsel for gående og syklende barn. Dette vil også kunne redusere antallet som blir kjørt til skolen av foresatte, noe som igjen vil minke biltrafikken i områdene rundt skolene.

Aktivitet: Skiløpere på Drivenesheia. Foto: MAF

4.8 Frivilligheten – en av de største bidragsyterne

Det er utrolig viktig å se på frivillig arbeid som en av de store bidragsyterne i forhold idrett og aktivitet. Det frivillige arbeidet er ikke-økonomisk motivert, men drevet av en motivasjon om å forbedre forholdene til menneskene rundt seg. Frivilligheten samler mennesker og gir en glede i det å være engasjert. At mennesker tar ansvar i lokalmiljøet forebygger ensomhet og bygger nettverk og fellesskap. Frivilligheten er som sagt en viktig bidragsyter, og kommunen vil tilrettelegge for frivillig arbeid. Dette gjøres gjennom tiltak som letter presset på de frivillige organisasjonene, økonomisk og administrativt. Frivilligheten bør bli anerkjent i samfunnet som en av de sentrale byggsteinene i lokalmiljøet.

Entusiasme: Frivilligsentralen i Vennesla på topptur. Foto: Jorunn Sagen Olsen

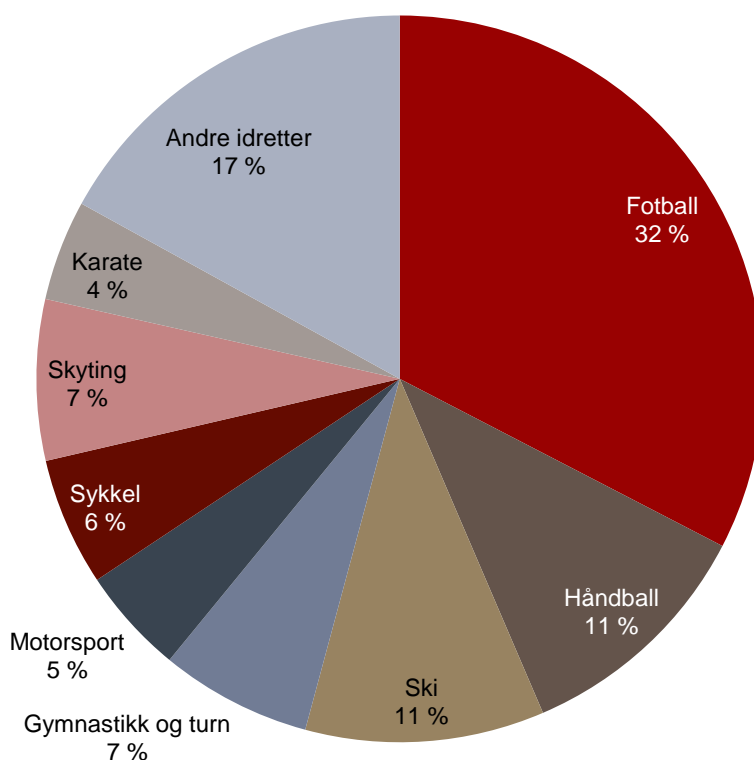
5 AKTIVITETSOVERSIKT

For å kunne utvikle anlegg som tilfredsstillter befolkningens behov, bør Vennesla kommune bidra til brukermedvirkning og danne seg et godt grunnlag med ulikt bakgrunnsmateriale. Aktivitetstallene er hentet fra idrettsregistreringen 2014 (Vedlegg 1)

5.1 De største idrettene i Vennesla

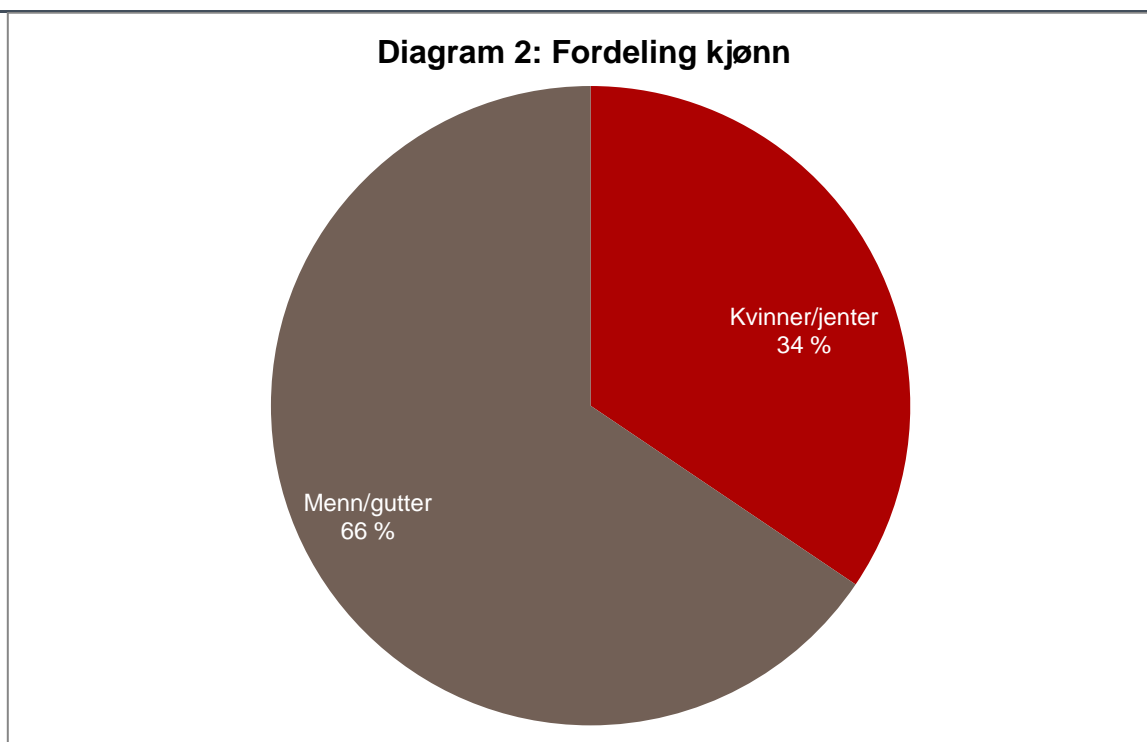
Idrett	Medlemmer
Fotball	852
Håndball	286
Ski	278
Skyting	187
Gymnastikk og turn	176
Motorsport	124
Karate	117
Andre idretter	444
Totalt	2613

Diagram 1: Aktivitetsoversikt

5.2 Fordeling kvinner/jenter og menn/gutter:

Kvinner	Menn	Totalt
900 medl.	1713 medl.	2613 medl.

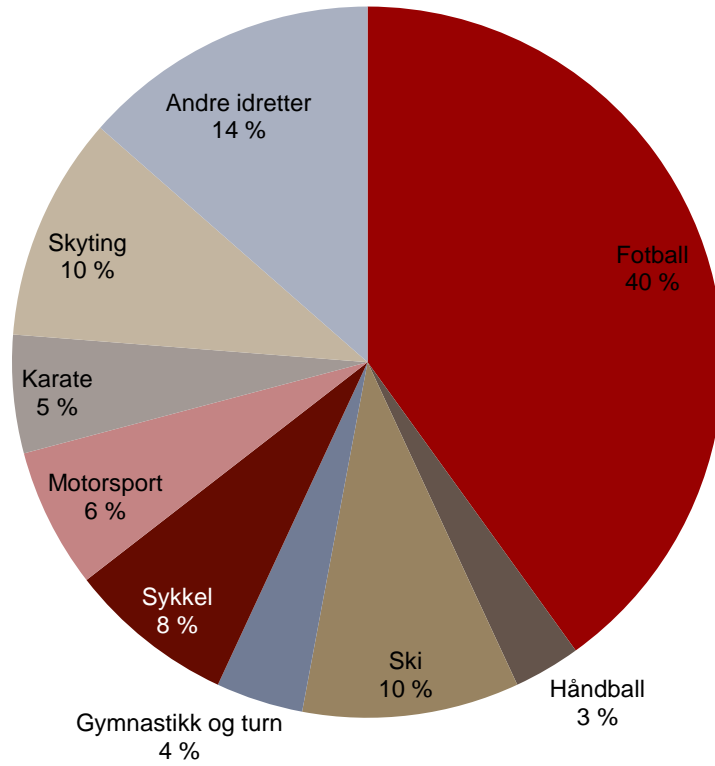

Det er også relevant og se på tallene som viser hvor mange jenter og hvor mange gutter som bedriver hver idrett. Barn og unge er som sagt et fokusområde, og derfor vil vi synliggjøre dette.

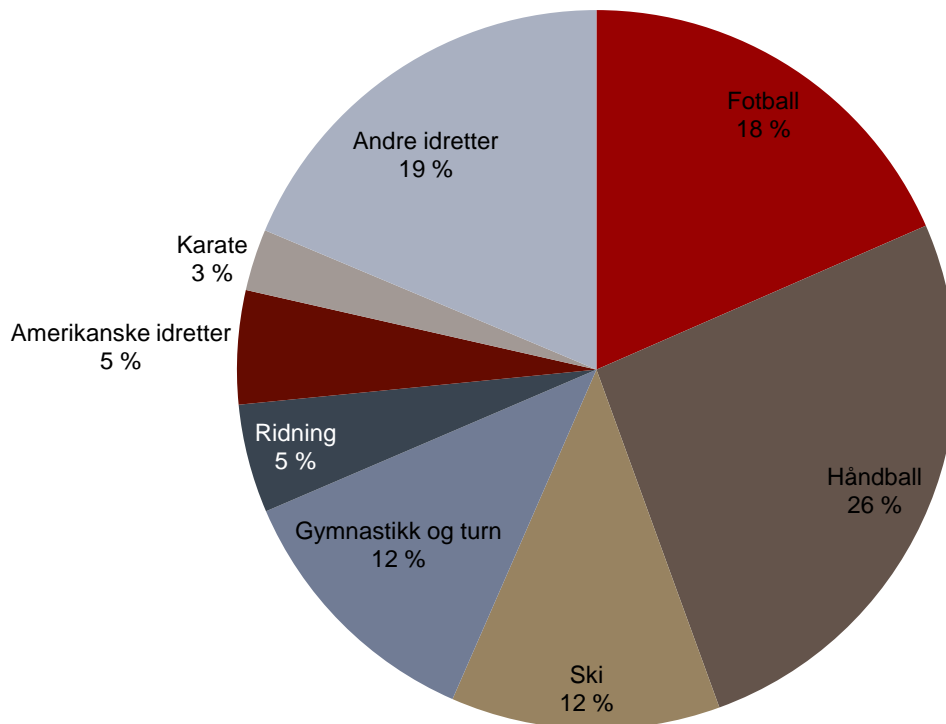
Idrett	Gutter 0-5 år	Jenter 0-5 år	Gutter 6-12	Jenter 6-12 år	Gutter 13-19	Jenter 13-19 år	Men n20-	Kvinner 20-	Totalt gutter	Totalt jenter
Fotball	-	-	292	76	199	47	195	43	686	166
Ski	2	3	60	64	37	16	70	26	169	109
Skyting	-	-	-	-	1	-	174	12	175	12
Motor sport	-	-	23	2	21	-	56	13	109	15
Sykkel	-	-	-	-	-	-	130	19	130	19
Håndball	-	-	21	122	3	63	28	49	52	234
Karate	-	-	41	10	30	13	21	2	92	25
Gym. og turn	9	33	6	55	1	20	52	-	68	108
Andre idretter	13	3	54	63	47	66	127	80	232	212
Totalt	24	39	497	392	339	225	853	244	1713	900

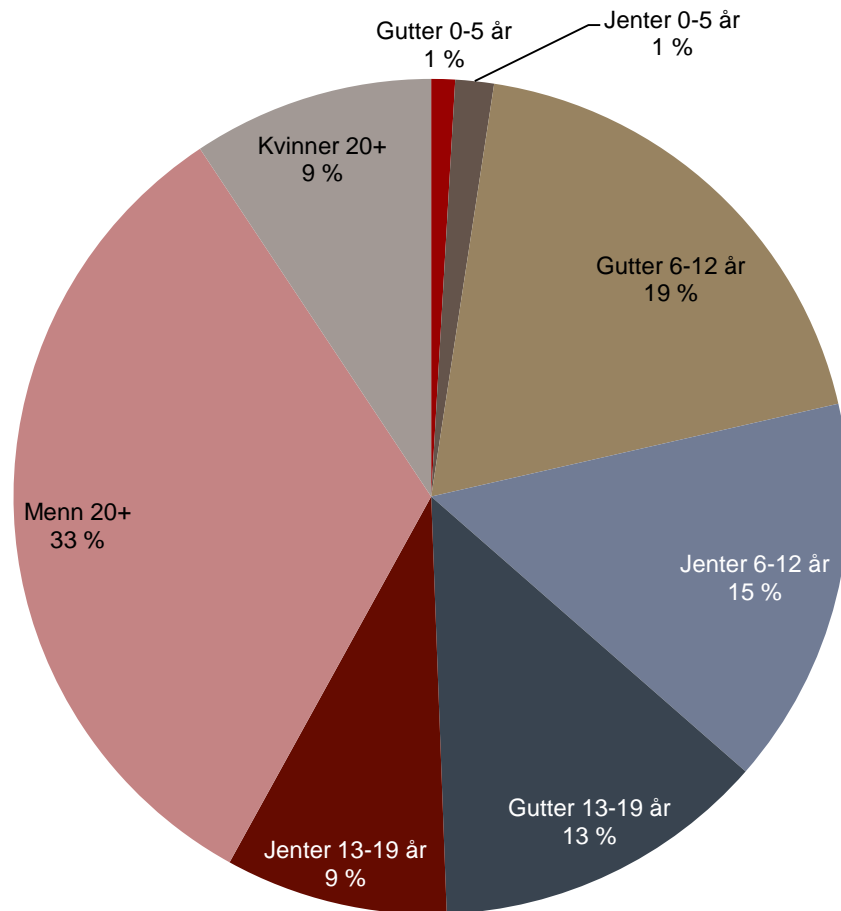
Diagram 3: Aktivitetstall Gutter/menn

Diagram 4: Aktivitetstall Jenter/kvinner

Diagram 5: Aktivitetstall gutter/jenter

5.2.1 Fotball

Vindbjart FK står for store deler av medlemsmassen innenfor fotballen. De har lag for jenter og gutter fra 7-16 år i tillegg til seniorlag for dame og herre. Øvrebø IL har også fotballag fra 7-15 år for gutter og jenter, og de har seniorlag for dame og herre. Det er en overvekt av gutter som spiller fotball i Vennesla.

5.2.2 Håndball

Vindbart IL og Øvrebø IL står for medlemsmassen innenfor håndball. Det er fler jenter enn gutter som spiller håndball. Øvrebø IL har lag for jenter og gutter fra 9-13 år, de har også seniorlag. Vindbjart IL har lag fra 6-15 år for jenter og gutter.

5.2.3 Skyting

Vennesla Pistolklubb er eneste klubb i Vennesla som driver med skyting som er organisert under Norges Skytterforbund. Derfor er de med i idrettsregistreringen. Her understreker vi at det er flere som er medlemmer i skytterlagene i kommunen. Disse skytterlagene er ikke i Norges skytterforbund, men er organisert i Det frivillige skyttervesen.

5.2.4 Ski

Det er Øvrebø IL og Vindbjart IL som har skigrupper i kommunen. Det er en stor idrett i Vennesla, og det er den tredje største idretten både hos jenter og gutter.

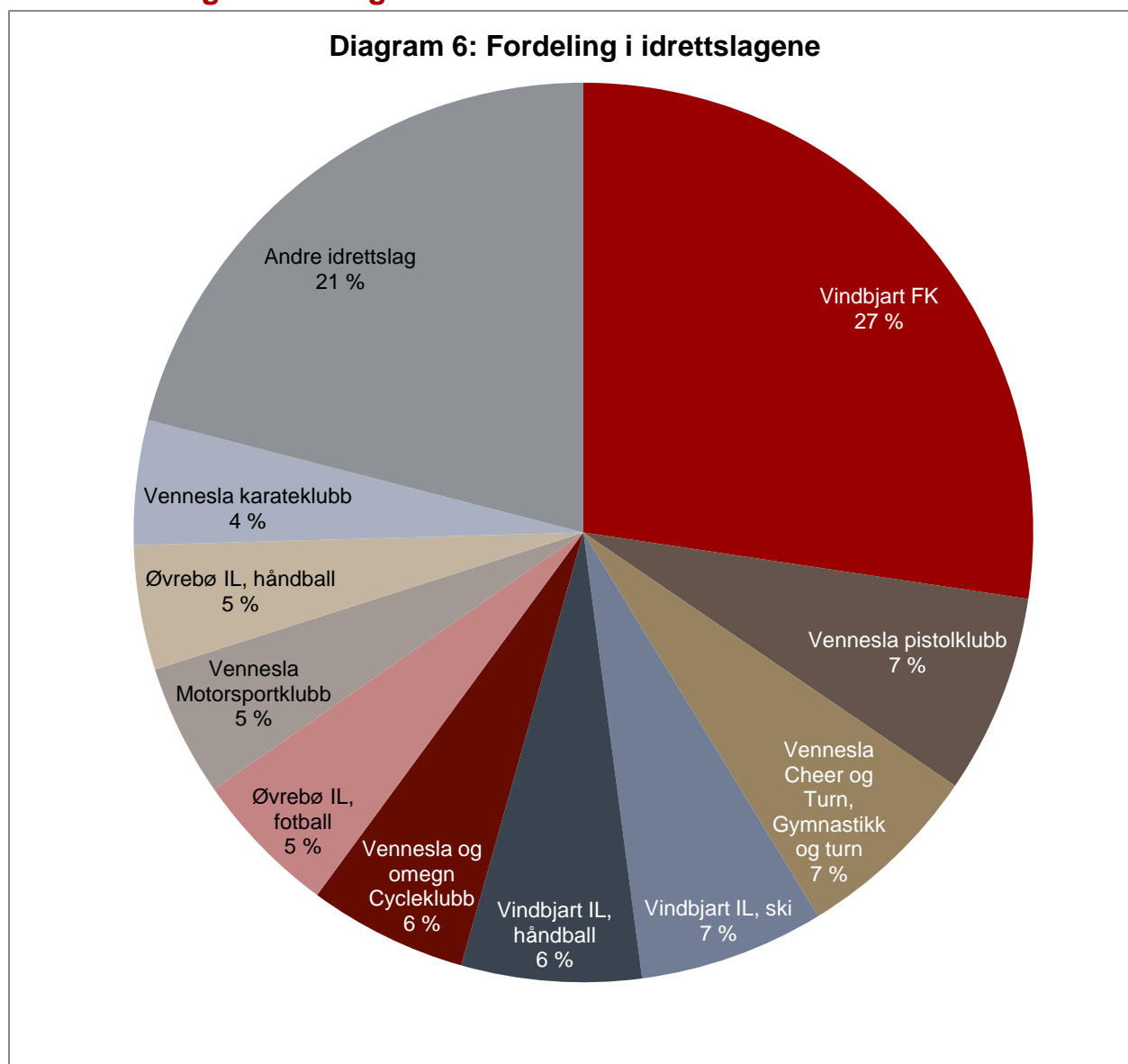
5.2.5 Turn

Turn er en populær idrett blant de minste barna. Vennesla Cheer- og turnforening har tilbud fra 3-60 år. Grappa som består av både turn, fitness(aerobic) og cheerleading har også startet opp med parkour og freerunning.

5.2.6 Andre idretter som er organisert under NIF

Det er stor variasjon mellom hvilke idretter de forskjellige gruppene bedriver. Det er stor medlemsmasse i fotball, håndball og turn for barn og unge, mens skyting og sykling er store idretter hos voksne. Friidretten har hatt stor vekst i løpet av 2015, noe som ikke fremkommer av aktivitetsoversikten fra 2014.

5.3 Fordeling i idrettslagene

5.4 Andre aktiviteter

Hvis man ser på tallene fra idretsregistreringen, med 2613 aktive medlemmer, så tilsvarer dette 18,4 % som er aktive innenfor den organiserte idretten. Det er allikevel en stor andel som er registrerte i andre klubber og grupper som driver fysisk aktivitet. Tallene er basert på kommunikasjon med de ulike lag og foreninger som er representert.

Aktivitet/lag/forening	Medlemmer/deltakere	Informasjon
Vennesla jeger- og sportsfiskeforening	500 medlemmer.	<ul style="list-style-type: none"> Egen kvinnegruppe med 45 medlemmer. Medlem av NJFF. 115 barn og unge i et voksende ungdomsmiljø. En arena hvor alle kan være med Brukere av friluftsområder og leirduebanen bl.a.
Frivilligsentralen	Ca.700 deltakere på alle aktiviteter i 2014.	<ul style="list-style-type: none"> Lavterskelaktivitet. Variert tilbud. Deltakere fra barn til senior. Ute i friluft, i tillegg til anlegg for aktivitet.
Skatemiljøet	Stor aktivitet.	<ul style="list-style-type: none"> Ikke aktivt kartlagt deltakere. Stor aktivitet ved ungdomsklubben Moonlight og skatebanen. Barn fra 5.-9.klasse.
Frisklivssentralen	Varierende.	<ul style="list-style-type: none"> 12-ukers program med aktivitet for sine deltakere.
Vennesla hundeklubb	134 medl.	<ul style="list-style-type: none"> Aktive i friluftsområder og i nærmiljøet.
Golf (Kristiansand)	116 medl.	<ul style="list-style-type: none"> Mange i Vennesla spiller golf på Bjaavann i Kristiansand kommune.
KRIK	Varierende.	<ul style="list-style-type: none"> For barn og unge. Forskjellig lavterskelaktivitet. Vennesla KRIK og nyoppstartede Øvrebø KRIK.
Øvrebø sirkel- og styrkeløfterklubb	120 medlemmer.	<ul style="list-style-type: none"> Lavterskelaktivitet Deltakere fra 14-80 år
Bondesligaen i fotball	200-250 deltakere.	<ul style="list-style-type: none"> Lavterskelaktivitet. I alle aldre 16-60 år. Sosial og fysisk aktivitet. Trener hele året, kamper i sommerhalvåret. Kamper på Moseidmoen, treninger i Kristiansand.
Bedriftsidrettslaget	400 medlemmer.	<ul style="list-style-type: none"> Forskjellige aktiviteter gjennom hele året.
Skytterlagene i Vennesla	160 medl. Øvrebø. 101 medl. Vennesla.	<ul style="list-style-type: none"> Organisert i Det Frivillige Skyttervesen. Vennesla skytterlag og Øvrebø skytterlag. Voksende ungdomsmiljø i begge lagene.
Kommersielle treningssentre	800-900 medlemmer på hvert senter.	<ul style="list-style-type: none"> Varierende medlemstall; økning av medlemmer i vinterhalvåret. Treningssenteret og Cardio24.

6 OMRÅDEBESKRIVELSER

6.1 Generelt

6.1.1 Status: For befolkningen generelt

En stor del av befolkningen er aktive, mange gjennom organisert idrett, men i hovedsak gjennom egenorganisert aktivitet. Friluftsliv er en stor aktør innen egenorganisert aktivitet. Befolkningen oppgir at de generelt bruker turstier, skogsveier og andre friluftsanlegg oftere enn ordinære anlegg². Det er ca. 18 % som er registrert som aktive i organisert idrett i Vennesla, og flertallet er menn. Det er derfor viktig å ta høyde for jenter som en viktig faktor i anleggsplanleggingen. Etter nærmere undersøkelser har andre aktører som ikke er tilsluttet NIF også et forholdsvis høyt medlemstall.

I kommunen er det gode muligheter for å drive friluftsliv. Det er mange mil med opparbeidede løyper som kan brukes både sommer- og vinterstid. Det jobbes likevel mot en forbedring av mulighetene på friluftslivssiden. Og med stadig større boligutbygging i kommunen, er det viktig at man legger til rette for at alle skal kunne benytte seg av friluftslivet der de bor. I tillegg er det av stor betydning å fortsette å utvikle det interkommunale samarbeidet i forhold til friluftslivet med Midt-Agder Friluftsråd.

Glede: Lekeplassen i Vennesla Sentrum. Foto: Lena Kleven Flateland

---

² Gunnar Breivik (2014), foredrag, *Jakten på det gode liv – hva kan friluftsliv bidra med?* Friluftskonferansen, Kristiansand, juni 2014.

Det er to flerbrukshaller i kommunen, i tillegg er det gymsaler på skolene og en volleyballhall på Kvarstein skole. Flerbrukshallene har stor pågang, spesielt i vintersesongen. Hallkapasiteten er for liten, sammenliknet med andre kommuner og innbyggertall. Det er derfor større pågang enn kapasitet, noe som resulterer i at noen grupper ikke får treningstid i flerbrukshallene. Det er noe i overkant av 7000 innbyggere per hall i Vennesla kommune.

Svømmehallen i Vennesla blir ferdigstilt i 2016, noe som vil generere en god del aktivitet i området rundt ungdomsskolen, barneskolen og den videregående skolen.

6.2 Området Hægeland

6.2.1 Status

Hægelands sentrumsområder representerer et bygdesentrum med sentral lokalisering til Setesdalsveien (RV9). Det er et storslått heielandskap rundt området i Hægeland. Tradisjonsrike bygdelandskap preger landskapet. Det er store utviklingsmuligheter på Hægeland. Her er det store utmarksområder som kan sees i sammenheng med utvikling av idrett- og friluftaktiviteter. Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv bør samordnes med planlegging om videre utvikling av Hægeland.

Det er flere sentrale skiløyper i Hægelandsområdet, hvor utfarten til Lauvås skiller seg ut som spesielt viktig. Det er dessverre utilstrekkelig med parkeringsområder, noe som bør legges til Høversland. Området ved Bringsvær leirskole³ er et viktig regionalt område for friluftsliv og aktivitet. I området ligger Robstadknuten med sitt utkikkstårn, Røynelandsvannet med tilrettelagt bryggeanlegg og trinnfri adkomst, Fjellmannsveien og Sledeveien. Nasjonal sykkelrute 3 er også i området. I den forbindelse drives det blant annet en mobil leirskole hvor det sykles fra Bringsvær til Kristiansand.

Det er betydningsfulle områder for idrett, fysisk aktivitet på Hægeland. Det er et viktig utgangspunkt til turløype/vinterløype til Høversland/Lauvås og til Fjellmannsvegen. Her er det balløkker ved Eikeland oppvekstsenter og i Smiheia, i tillegg er det aktivitetsløkke og skileikanlegg med lysløype i tilknytning Eikeland oppvekstsenter. Området inneholder også innendørs skytebane og utendørs skateanlegg. Det er viktig å tilrettelegge for trygge adkomstveier til aktivitetsanleggene.

6.2.2 Forslag til tiltak i Hægelandsområdet:

(uprioritert rekkefølge)

- Oppgradering av badeplass ved Sandlandsvannet.
- Nærmiljøkart over Hægeland.
- Opprusting av aktivitetsområde ved Hægeland sentrum.
- Bedre tilrettelegging av lokaliteter med stor utfart.
- Opplevelseskart med guide for hele Hægeland.
- Parkeringsplasser på Høversland.
- Rehabilitering av lysløype ved Eikeland skole.
- Rydde og vedlikeholde Fjellmannsvegen.
- Turveg rundt Sandlandsvannet og forbindelse til Hægeland sentrum.

---

³ Bringsvær leirskole på Hægeland drives av Kristiansand kommune.

- Sykkelvei/turvei fra Kile til Bringsvær.

6.3 Området Øvrebø/Skarpengland

6.3.1 Status

Skarpengland er et av Vennesla kommunes tettsteder, som også ligger strategisk til i forhold til RV9. Senteret har store utviklingspotensialer i forhold til turisme og reiseliv, derfor bør også tilbud for idrett og friluftsliv vurderes med dette for øye.

Skarpenglandsvannet og området omkring danner et flott kulturlandskap og våtmarksområde som kan være basis i en plan for området slik at det tilrettelegges for mer allmenn bruk. Formålet vil være flersidig for friluftsliv og naturopplevelse, som eksempelvis tursti rundt Skarpenglandsvannet og turvei mellom Skarpengland, skolen og idrettshallen Øvrebø. Ved Øvrebø er det også et rikt kulturliv med vakker kirke og kirkegård, storslått landskap og rike kulturminner. Sangeslandsvannet er landskapselement nummer én i bygda. Her er det en badeplass som ble rehabilitert i 2015. Det er under utarbeidelse en områderegeringsplan for Skarpengland hvor Skarpenglandsvannet er inkludert. I den forbindelse må man se an det rike fuglelivet og våtmarksområder som er viktig i naturvernsammenheng.

Trening: Håndballtrening i Øvrebøhallen. Foto: Lena Kleven Flateland

Homme idrettsanlegg ligger nært RV 9 og er et sentralt anlegg for folk fra Øvrebø og Hægeland. I planperioden ble grusbanen rehabilitert og erstattet med ny 11'er bane med kunstgressdekke. Da ble også flomlyset erstattet med nye lyskastere som tilfredsstiller kravene fra KUD og Norges fotballforbund. I tillegg til kunstgressbanen har idrettsanlegget eget klubbhus, 11'er-bane med naturgress, samt sandvolleyballbane.

I skoleområdet på Skarpengland finner vi skolebygget og Øvrebøhallen. Øvrebøhallen ble bygget opp igjen etter brann i 2010. Det fremstår nå som et nytt og moderne flerbruksanlegg. Det er håndballbane med oppmerking for ulike idrettsgrener, tribune, scene, sosialt rom, treningsrom, garderober og innendørs skytebane. Hallen huser også kontor for Øvrebø IL, i tillegg til klubbrom for Øvrebø skytterlag ved skytebanen. Øvrebøhallen ligger i nær tilknytning til Skarpengland skole. Her er det også planer om å utvikle uteområdet. I dag ligger det en flombelyst balløkke med kunstgress der, men ytterligere forbedring av uteområdet, spesielt lekeområder, ny aktivitetsløkke og sandvolleyballbane, er av stor betydning.

Sandriphelia fritidspark hører også til Øvrebø. Dette er et interkommunalt senter for idrett- og friluftaktiviteter, både på vinterstid og sommerstid. Her er det hoppanlegg med blant annet K60 i plast, snøproduksjon på vinteren, asfaltert rulleskiløype, skileiksområder, varmestue og skiløyper. Dette er et utrolig viktig område for Øvrebø og regionen for øvrig, og det bør prege utviklingen for hele området samlet sett.

Med flotte heieområder bør disse tas i bruk og en bør jobbe med tilrettelegging og tilgjengeligheten til turområdene særlig i nærområdene i Øvrebø. Fjellmannsvegen går fra syd til nord i kommunen. Dette er den gamle ferdselsvegen opp gjennom dalen. Veggen starter syd for Ravnås, og går gjennom både Øvrebø og Hægeland. Denne veggen inngår i en trase fra Evje til Kristiansand.

6.3.2 Forslag til tiltak i området Øvrebø:

(uprioritert rekkefølge)

- Videreføre plan for uteområdene på Skarpengland skole.
- Utvikle idrettsplassen på Homme sett i sammenheng med boligutviklingen i området.
- Nærmiljøkart over Skarpengland.
- Tursti rundt Skarpenglandsvannet.
- Turvei/skiløype fra Skarpengland til Sandrip.
- Skiløype fra Sandrip til Nasbøheia.
- Rydde og vedlikeholde Fjellmannsvegen som går fra sør til nord i kommunen.

6.3.3 Sandriphelia fritidspark, interkommunalt anlegg for idrett og friluftsliv

Sandriphelia fritidspark er et interkommunalt samarbeidsprosjekt som skal tilrettelegge og drive anlegg for vinter- og sommeraktiviteter/idretter, og fremme friluftaktiviteter for allmenheten. Sandriphelia fritidspark eies av Kristiansand, Søgne, Songdalen og Vennesla kommune. De fire eierkommunene står både for investering- og driftsutgifter. Sandriphelia fritidspark er et svært viktig område for hele regionen. I siste planperiode har det blitt investert ca. 15 – 20 millioner i anlegget. Det er igangsatt et arbeid med ny reguleringsplan for Sandriphelia som skal sikre området til idretts- og friluftsmål og ivareta de trafikale utfordringene i området - dette i tråd med de foreslåtte utviklingsmulighetene presentert under.

6.3.3.1 Sandripheia fritidspark består av følgende anlegg

- Lysløype 3,4 km.
- Lysløype asfaltert 1,1 km for rullleski/rullestol, ski med mer.
- Hoppbakke K60, helårsbakke med plast.
- Hoppbakke K40 og K20
- Skiskytterarena 50 m.
- Skytebane 200 m.
- Skytterstua og skytterhus.
- Sandripstua (varmestua).
- Alpinløype.
- Skitrek (tau).
- Skileiksområde.
- Lagerbygg for maskiner og utstyr.
- Smørebu med lager og garderobe.

I tillegg kommer 2 snøkanoner for skiløyper og utstyr for snøproduksjon til hoppbakken K60.

6.3.3.2 Forslag til utvikling av Sandripheia

- Arealsikring til idretts- og friluftsmål.
- Utvidelse av parkeringsarealer, og av trafikale forhold inn og ut av anlegget.
- Nytt regionalt skiskytterstadion med tilhørende nytt løypenett.
- Lagerkapasitet.
- Rehabilitering av eksisterende lysløype.

Samarbeid: Interkommunalt idrett- og friluftsanlegg på Sandripheia. Foto: Steinar Møvik

6.4 Området Vennesla sentrum – Samkom

Dette området består av Venneslas sentrumsområder på østsiden av Otra. I tillegg regner vi med Kilane i sørenden og Samkom i nord. Vestsiden av Otra betegnes som området Moseidmoen.

6.4.1 Status

6.4.1.1 Området Grovane – Samkom

Grovane ligger sentralt i tilknytning til Setesdalsbanen som har sitt utgangspunkt her. Innenfor turisme er denne banen et viktig satsningsområde i kommunen.

Det går en fin turveg til Beihølen og videre oppover. Dette er en del av sykkelrute nummer 3. Ved å følge denne kan man komme opp til Paulen gård og Kringsjø. Her ligger den gamle kraftstasjonen rett over grensen til Iveland, hvor veien kan bli utviklet både for syklende og gående.

Steinsfoss tømmerrenne er et betydningsfullt kulturminne og turistattraksjon for Vennesla kommune. Den ligger langs Setesdalsbanen langs Otra med start fra Steinsfossen og inn til Beihølen og dammen som ligger der. Sammen med Setesdalsbanen utgjør den et av de viktigste kulturhistoriske miljøer kommunen har. Tømmerrenna har i dag funksjon som turvei. Den er flat oppi og sikret slik at den er trygg å gå i. Tømmerrenna er rehabilitert fra Grovane til Kringsjø og det gjør det mulig for folk å gå tur langs Setesdalsbanen og Otra, samtidig som den innehar det historiske perspektivet. Ytterligere rehabilitering er fortsatt nødvendig i årene fremover. Det er flere utfartsmål langs turveien, slik som ut til Kringsjø dam og Paulen gård. Tømmerrenna har en stor funksjon som en del av turveinettet for befolkningen i Vennesla. I et folkehelseperspektiv er denne turveien et spesielt virkemiddel det er fornuftig å satse videre på. Det bør sees på som en viktig del av satsningen å fortsette å videreutvikle og forbedre tømmerrenna som turvei.

Grovaneneset et attraktivt område både på grunn av sine naturkvaliteter og opplevelsesverdi. Beliggende langs Venneslafjorden med Otra i Vest og Rogåna i øst, er plasseringen optimal. Reguleringsplan for utvikling og utnyttelse av området er også godkjent.

På Samkom er det flere aktivitetstilbud i forbindelse med skolen som har blant annet gymsal, skaterampe og ballbinge. Rogåna ligger like ved skolen, og burde vært et bade og friluftsområde. Men på grunn av avløp til elva er den lite attraktiv for bading og friluftsliv. Derfor bør det være et mål å få lagt avløpet i kommunal kloakk på Samkom.

Mellom Samkom og Grovane er det ingen sykkelveiforbindelse, noe som forårsaker at barn må sykle langs veien som mange steder er både trang og uoversiktlig. Dette arbeides det kontinuerlig med. Fra Grovane og sørover mot Vennesla er det heller ingen turvei, dette er svært ønskelig å få utviklet langs fjorden fra Ludeflaten til Grovaneneset.

Det er også lokalisert skyteanlegg i Grovane hvor Vennesla skytterlag og Vennesla pistolklubb holder til. I tillegg er det et moderne sportskyteanlegg/leirduebane på Honnemyr/Bjortjønn.

6.4.1.2 Heptekjerr

Heptekjerr er et viktig utgangspunkt til heia øst for Vennesla. Området er under utbygging og på sikt kan det bli etablert opp til 1500 nye boenheter. Det er viktig at det blir avsatt nok areal som hensyn tar aktivitet for barn og unge, samt lek og aktivitet. Adkomst til eksisterende skiløyper på Venneslaheia bør også tilrettelegges.

6.4.1.3 Skoleområdet

Området rundt Vennesla skole, Vennesla Ungdomsskole og Vennesla videregående skole er et område med mye muligheter. Byggingen av en ny svømmehall er i gang og ventes ferdig i 2016. Byggingen av svømmehallen har medført at utearealet til ungdomsskolen har blitt mindre. Det arbeides med reguleringsplan for skoleveien slik at man sikrer trygge adkomstveier for alle typer trafikanter. I forbindelse med at arealet rundt skolen har blitt mindre, arbeides det med planer som skal sikre og utvikle ungdomsskolens uteområde, slik at aktivitetstilbudet her blir vesentlig bedre i forhold til dagens tilbud, og tilbudet som eksisterte før byggingen av svømmehallen ble påbegynt. I forbindelse med Venneslahallen, er det planlagt en rehabilitering.

I dag inneholder området:

- Venneslahallen.
- Ny svømmehall med; opplæringsbasseng, 25m konkurransebasseng, stupetårn, sosialtrom, treningsrom, aktivitetsrom for dans og drama.
- Balløkke v/videregående skole.
- Liten balløkke v/idrettshallen.
- Balløkke Auraveien.
- Sandvolleyballanlegg.
- Gymnastikksal på Vennesla barneskole.
- Festplassen - aktivitetsløkke med grusdekke.

6.4.1.4 Skjerehauane

Mellom Vennesla kirke og Venneslafjorden er det et sentralt kulturlandskap med mange kulturhistoriske bygninger, flott natur og gode miljøkvaliteter. Området er velegnet som lokalitet både for sommer- og vinteraktiviteter. Stedet egner seg svært godt som skiskole for barn i tillegg til at det nå blir flittig brukt av nærliggende skole og barnehage. Det er viktig at de åpne arealene i dette området ikke bebygges eller disponeres til andre formål. Skjerehauane/Kuleberget er et statlig sikret friluftsområde.

6.4.1.5 Venneslafjorden

Venneslafjorden og arealene rundt danner et unikt friluftsområde for sentrumsområdene i Vennesla. En sammenhengende tursti langs fjorden er under planlegging. Dette vil knytte sammen fjorden, sentrum og til slutt Vennesla Omsorgssenter ved hjelp av turstien. Ved Vennesla Omsorgssenter er det nylig etablert en mosjonsløype med flerbruksapparater i tre. Dette er en ny vri på de tradisjonelle treningsapparatene. I mosjonsløypa finner man innbyggere i alle aldre og den er tilrettelagt for alle. Mosjonsløypa er opprettet etter initiativ fra rehabiliteringstjenesten i kommunen som et lavterskeltilbud innen rehabilitering. Dette anlegget er en stor bidragsyter i forhold til folkehelsen i Vennesla. I området er det også anlagt et privat ridesenter. Arbeidet med å fjerne krypsiv i fjorden bør videreføres slik at denne kan brukes til ytterligere friluftsliv/bading/fiske. I tillegg bør det anlegges fiskeplasser som er spesielt tilrettelagt for alle samfunnsgrupper.

6.4.2 Forslag til tiltak i området Samkom - Vennesla – Kilane

(uprioritert rekkefølge)

- Grovaneneset sikres og opparbeides som friluftsområde både for lokal bruk og som regionalt attraktivt turområde i tilknytning til Setesdalsbanens aktiviteter. Det bør også settes opp en informasjonstavle i området.
- Tursti rundt Venneslafjorden. På østsiden bør det være tursti fra Hunsøya og helt til Grovane.
- I forbindelse med boligutbyggingen på Venneslaheia bør det sikres og avsettes arealer til lek og aktivitet, i tillegg bør det tilrettelegges for et nytt lokalt fotballanlegg med elleverbane i kunstgress og tilhørende klubbhus.
- Videreføre rehabilitering av Tømmerrenna.
- Opparbeide skoleområder for fysisk aktivitet og sikre korridorer til friområder i nærheten.
- Nesane badeplass sikres.
- Tur- og opplevelseskart for hele kommunen.
- Turguide for området Otra gjennom Vennesla kommune.
- Utvikling på Hunsøya som del av sentrumsområde må vurderes, i tillegg til avsetning av areal og trygge adkomstveier til og fra.
- Videre utvikling av området ved Vennesla omsorgssenter og Mosjonsløypa.
- Tilrettelegge fiske- og badeplasser for alle, spesielt for personer med nedsatt funksjonsevne.

Tilrettelegging: Mosjonsløypa ved Vennesla Omsorgssenter. Foto: Lena Kleven Flateland

6.5 Området Kilane – Vikeland – Kvarstein

Dette området består av Vikeland, Kvarstein og boligområdene ved Lomtjønn, dette er den sørlige delen av Vennesla, mot grensen til Kristiansand.

6.5.1 Status

Vikeland er historisk sett det gamle sentrum i Vennesla. Mellom Vikeland sentrum, Vigeland bruk og til Vikeland Hovedgård er arealene av spesiell interesse i mange sammenhenger. Det er etablert en badeplass på Vikeland hovedgård ut i elva Otra. Ved Hallandsbrua er det rehabilitert en tennisbane og det er opparbeidet balløkke med kunstgress i Eikebakken. Mot Sandhallene er det etablert en tursti og badeplass.

Øst for Vikeland er det flere turveier som leder ut til heieområdene. Det er fokus på å beholde turveinettet som går fra Lomtjønn til Kristiansand. I den forbindelse bør man i arbeid med reguleringsplaner, legge til rette for en grønn korridor fra Lomtjønn og Dalletjønn til Sagevannet. På Kvarstein er det også lagt til rette for adkomst til turveinettet ved at veien gjennom Saga terrasse og nederste del av Linvannvegen er åpen for vanlig trafikk. Det er anlagt badeplass på Kvarstein, og på Sagvannet er det muligheter for innbyggerne med friluftsliv og bading.

Mellom Kvivollen og Vigeland Hovedgård er det anlagt en turveg, det mangler allikevel en gang- og sykkelsti mellom Heisel bru og Vikeland Hovedgård. I kommuneplanen er det trukket opp en viktig bruk av områdene rundt elva Otra. Her bør det tilrettelegges for friluftslivsaktivitet og særlig fiskeing.

Kvarstein skole har egen volleyballhall som disponeres av skolen på dagtid og idrettslagene på kveldstid. I tillegg er det balløkke med kunstgress.

6.5.2 Forslag til tiltak for området Kilane – Vikeland – Kvarstein

- Tursti langs Otra mellom Hallandsfossen og Danskehaugen og videre til Vikeland.
- Sikre en grøntkorridor mellom Lomtjønn og Dalletjønn og videre til Sagevannet som en del av turveidraget mellom Vennesla og Kristiansand.
- Sikre og tilrettelegge deler av området mellom Vikeland og Otra som friluftsområde etter nærmere avklaring.
- Badeplass og område for friluftsliv ved Kvarstein og Holmane, samt stupebrett ved Linvannet, Lomtjønn og Sagevannet.
- Området som skal utbygges på Hunsøya skal også tilrettelegges for aktivitet i tråd med gjeldende bestemmelser i kommuneplan. Etablering av turvei langs øya er viktig for å ha en grønn adkomstvei.

6.6 Området Moseidmoen og idrettsanlegget i Askedalen

6.6.1 Status

Idrettsanlegget på Moseidmoen er kommunens største og mest sentrale idrettsanlegg. Området ligger på vestsiden av Otra, og har adkomst til turløypenettet i heiene på Vestsiden.

Idrettsanlegget har en naturgressmatte og to kunstgressbaner for elleverfotball. Kunstgressbanene har flomlysanlegg. Banene brukes til konkurranseidrett, i hovedsak fotball. Gressmatta holder internasjonale mål og er av god standard, det samme er kunstgressbanene. Det er også en ståtribune i tilknytning til hovedbanen. Det er stor aktivitet på banene gjennom hele dagen, med bruk fra

skolene og idrettsfritidsordningen(IFO) på dagtid, og fotballen på kveldene. I tillegg til fotballbaner er det et garderobeanlegg med tilhørende klubbhus og kiosk. Her er det aktivitet hver dag med barn, unge og voksne på besøk.

Det er dårlige forhold for friidretten på anlegget på Moseidmoen. Løpebanen er av grus og det er ikke godkjente standplasser for kasteøvelser. Dette har hatt en sterk påvirkning på friidrettsmiljøet i bygda, som lenge har ligget nede. Nå har friidretten blomstret opp igjen, og behovet for et friidrettsanlegg har meldt seg. Det er gjennomført et forprosjekt for arealbruk av stadion på Moseidmoen, arealbruken skal ivareta standarder for spill i 1. divisjon i fotball og legger til rette for friidrett. I tillegg er det bevilget 2,4 millioner til en plasthall med kunstgress for bruk til IFO på dagtid og andre aktiviteter på kveldstid.

Moseidmoen skole har en liten gymsal og en miniatyrskytebane. Utenfor skolen er det opparbeidet en ballbinge. Det er et ønske å knytte området sammen med turveinettet til lysløypa på Moseidmoen. Det er også et skileikområde med flomlys helt innerst i Askedalen, hvor det er stadig aktivitet fra skole og barnehage på vinterstid. Dette området i Askedalen bør knyttes opp mot det eksisterende løypenettet på Moseidsiden og sees i tilknytning med boligutviklingen på Smååsane.

I Sandhallene er det opparbeidet en badeplass og turveg. Det er også opparbeidet en badeplass i Fjordparken som tilfredsstillt kravene til universell utforming. Det er opparbeidet ny strand og det er kontinuerlig arbeid med å fjerne krypsiv. Fra Venneslabrua og helt opp til Bommen er det en flott turveg. Denne innbyr til muligheter til fiske på noen flytebrygger som har blitt satt opp. Langs Otra helt fra Drivenes til Venneslabrua er det sentrale friluftsområder. Det samme gjelder langs elva fra Hunsfoss til Tjønnvold og Sandhallane. I forbindelse med laksefiske i Otra er områdene fra Lindekleiv til Heisel og Ålestraumen spesielt viktig med hensyn til adkomststier til strandområdene.

6.6.2 Forslag til tiltak på området Moseidmoen/Askedalen

(uprioritert rekkefølge)

- Friidrettsanlegg med 400 meter løpebane med kunstdekke.
- Oppgradering av stadionanlegg.
- Opprustning av treningsfeltet (gress).
- Adkomststier til Otra i området Ålestraumen – Heisel – Sagjordet og Lindekleiv.
- Videreføre opparbeidelse og tilrettelegging for friluftsliv i området fra Venneslabrua – Moseidmoen – Bommen og videre.
- Opplevelseskart og guide for Vennesla.
- Utvidelse av eksisterende lysløype fra Askedalen til lysløypa på Moseidmoen.
- Ny reguleringsplan for Moseidmoen idrettsanlegg.
- Utarbeidelse av utomhusplan for Moseidmoen idrettsanlegg. Den skal ta for seg trafikale løsninger for hele området. Det er viktig med trygge adkomstveier som skåner alle typer trafikanter og gode parkeringsløsninger for hele området. Den skal også ivareta utviklingen i tråd med planer om nytt stadion som tilfredsstillt kravene til NFF og som ivaretar planer om utvikling av friidrettsanlegg.

6.7 Området Moseidheia, Drivenesheia og Nasbø

6.7.1 Status

I området finnes det badeplasser, spesielt ved Drivenesvannet hvor det er lagt til rette for bading. Det er tilrettelagt parkeringsplasser flere steder i området. Dette er et område som er i nærhet til Vennesla sentrum og Øvrebø, med god atkomst fra Moseid, Loland, Askedalen og Stølen. I Smååsane har utbyggingen av boligfelt kortet ned lysløypa, det vil derfor være et behov å forlenge denne. I dette område vil det også være viktig å avsette arealer til lek og aktivitet i forbindelse med boligutbygging. Heiene vest for Otra representerer et unikt potensiale i friluftslivssammenheng og har en særlig strategisk beliggenhet som utfartsområde i forhold til de store befolkningskonsentrasjonene i Kristiansandsområdet.

I forbindelse med utviklingen av datalagringspark på Støleheia vil det være viktig å tilrettelegge og utvikle området i tråd med friluftslivets interesser. Det bør sikres adkomst til skiløypenettet og tilrettelegges for parkering i området. Det vil også være fordelaktig å samarbeide med utbygger for å ivareta grønne korridorer, og fortsette med vedlikehold og videre utvikling av løypenettet i området, både sommer og vinter.

6.7.2 Forslag til tiltak

(uprioritert rekkefølge)

- Utvide og utvikle parkeringsmulighetene både ved Drivenesvannet, Støleheia, Kjåvann, på Loland og i Askedalen.
- Turvei/skiløype Skarpengland skole – Loland.
- Opparbeide nye tur- og løypetraseer i forbindelse med utviklingen på Støleheia, samt avsette nok arealer til parkering.
- Sikre adkomst til eksisterende tur- og løypenett fra næringsområdet på Støleheia.
- Knytte sammen løypenettet fra Nasbø til Sandripheia.
- Forlenge lysløype på Moseidmoen.

6.8 Andre anlegg og interesser i kommunen

De følgende anlegg er større prosjekter som ønskes lokalisert til kommunen og som vil kunne benyttes av hele kommunen og regionen. Det er ikke avklart hvor disse anleggene skal lokaliseres.

6.8.1 Motorsportanlegg

Mange barn og unge har behov for fart og spenning. Bruken av det bestående motorsportanlegget på Breimyr skal avsluttes, og nytt område må lokaliseres. Det må understrekes at et slikt anlegg har en viktig sosial forebyggende funksjon.

6.8.2 Nasjonal sykkelrute nr. 3

Nasjonal sykkelrute nr. 3 går gjennom hele Vennesla fra sør til nord. Dette er et mye benyttet tilbud både for lokal sykling og turister som sykler hele vegen fra Haukeli til Kristiansand. Sykkelruta følger i stor grad Setesdalsbanens gamle trase, den er derfor delvis egnet for rullestolbrukere. Det kan her være aktuelt med en avstikker fra Kile til Hægeland.

6.8.3 Balløkker og aktivitetsløkker

Balløkker og aktivitetsløkker genererer mye aktivitet. Dette er fordi at de kan brukes til forskjellige formål. Det er merket opp og tilrettelagt for hovedsakelig fotball, men barn og unge kan fint sette opp og lage bane for andre aktiviteter. Dette kan da fungere som et samlingspunkt for sosial og fysisk aktivitet i nærmiljøet. Det er fortsatt ønskelig å planlegge og å opprette balløkker og aktivitetsløkker i store nabolag slik at alle har mulighet til å drive aktivitet i nærheten av hjemmet. Derfor må areal til slike formål sikres i reguleringsplaner og i forbindelse med utvikling av nye og eksisterende boligområder.

6.8.4 Nærmiljøanlegg

I nærmiljøet kan man planlegge flere typer anlegg. Noen forslag er BMX-bane, stupebrett, tur/lysløype, akebakke/skileikområde, opplyst balløkke, sandvolleyballbane og skateanlegg. Særlig skiløyper og nærheten til disse er en prioritet. Men det er også viktig å se på trendene, og følge ungdommens ønsker og behov. Rehabilitering av eldre anlegg er også av stor betydning, her må man også se på behovet for liknende anlegg, eller om det skal videreutvikles til en annen type nærmiljøanlegg. I forhold til Venneslahallen er det utrolig viktig med en rehabilitering for å bedre tilgangen for funksjonshemmede, og tilfredsstillende sikkerhetskravene i forhold til konkurranseidrett som drives her.

6.8.5 Flerbrukshall

Det er stort press på treningstid i Venneslahallen som ligger i det mest befolkede området i Vennesla. Det er derfor et behov for en ny flerbrukshall. Dette henger sammen med befolkningsøkning og økning i aktive innenfor idrettslagene. Det vil også generere rekruttering da det vil være god plass til nye lag i en ny hall. Det bør vurderes om det skal tilrettelegges for permanent kampsportmatte i tilknytning til en ny flerbrukshall.

6.8.6 Rideanlegg

Ridning er en populær aktivitet i Vennesla. Det er anlagt et ridesenter i Støveien som har stor aktivitet. Jenter er særlig aktive innenfor sporten. Det bør vurderes en spesiell tilrettelegging for turveier spesielt for ridende slik at man kan skille ridende fra gående/syklende.

6.8.7 Kart over Vennesla

Kart er en viktig motivasjonsfaktor for både turfolk, mosjonister og aktive idrettsutøvere innen orientering.

Det bør lages kartplaner for utvikling av orienteringssporten. Av spesiell verdi er nærkart i forbindelse med skoler. Boligbebyggelse har lagt beslag på naturområder som har vært viktig for orienteringssporten. Denne endringen i tillegg til at o-kartene begynner å bli utdaterte, fører til at det bør vurderes nye kart for orientering. Gode kart og godt kartgrunnlag vil også styrke sporten, og dermed styrke rekrutteringen. Orienteringskart har ikke bare betydning for de som er aktive i sporten, men også for lokalbefolkningen og turister. Dette er fordi at O-kartene kan brukes av alle som ønsker å gå på tur i områdene rundt Vennesla. Det er også behov for O-kart over Øvrebø.

Turkart har en noe annerledes oppbygging enn orienteringskart, og tar for seg større områder. Det bør arbeides med å utvikle gode turkart for lokalbefolkningen og turister slik at flest mulig kan dra ut i naturen i Vennesla uten å være godt kjent i området. Turkart skaper inspirasjon og kan gi trygghet til de som ønsker å utforske naturen i bygda.

7 SAMLET OVERSIKT OVER DE FORSKJELLIGE TILTAK I DE ULIKE KATEGORIENE.

7.1 Idrettsanlegg

- Friidrettsanlegg med 400 meter løpebane med kunstdekke på Moseidmoen.
- Opprusting av treningsfelt i Askedalen.
- Videreutvikle idrettsanlegget på Homme, inklusiv parkeringsareal.
- Rehabilitering av lysløype på Eikeland skole.
- Ny flerbrukshall.
- O-kart Øvrebø.
- O-kart Vennesla.
- Grovane skytebane.
- Sandripheia Fritidspark skal videreutvikles til både sommer- og vinteraktiviteter.
- Regionalt skiskytterstadion på Sandripheia Fritidspark.
- Utvikle nytt motorsportanlegg.
- Rehabilitering av Venneslahallen.

7.2 Nærmiljøanlegg, samlet oversikt over tiltak

- Opparbeide Heptekjerr som et viktig utgangspunkt for utfart til østheia, samt som aktivitetssenter for barn og unge.
- Sikre og tilrettelegge deler av Drivenesøya som badelokalitet/friluftsområde.
- Tilrettelegging for fysisk aktivitet og friluftsliv i skoleområdene med særlig vekt på sommeraktiviteter. Sikre arealer for ballplass, skileik, akebakker og andre naturområder.
- Anlegge BMX-bane.
- Lysanlegg på Eikebakken.
- Skatebane.
- Nye balløkker og aktivitetsløkker, i tillegg til rehabilitering av eksisterende anlegg.
- Badeplass og område for friluftsliv ved Kvarstein og Holmane, samt stupebrett ved Linvannet, Lomtjønn og Sagevannet.
- Nesane badeplass sikres.
- Videreutvikle badeplass ved Sandhallane.
- Oppgradering av badeplass ved Sandlandsvannet.
- Opplevelseskart for områdene nedre Vennesla, Skarpengland og Hægeland.
- Oppgradere badeplass på Sangslandsvannet.
- Orienteringskart i tilknytning til skolene.

7.3 Friluftsliv

- Grovaneneset sikres og opparbeides som friluftsområde både for lokal bruk og som regionalt naturområde i tilknytning til Setesdalsbanens aktiviteter.
- Turvei rundt Venneslafjorden.
- Sikre og tilrettelegge deler av Drivenesøya som badelokalitet/friluftsområde.
- Utvikle Kuleberget som et nærfriluftsområde, med hensyn til barn.
- Opplevelseskart og turguide for hele Otravassdraget fra Kristiansand til Kile. Sees i sammenheng med arbeidet til Midt-Agder Friluftsråd.

- Tursti langs Otra mellom Hallandsfossen og Danskehaugen og videre til Vikeland.
- Sikre en grøntkorridor mellom Lomtjønn og Daletjønn og videre til Sagevannet som del av turveidraget mellom Vennesla og Kristiansand.
- Sikre og tilrettelegge deler av området mellom Vikeland og Otra som friluftsområde etter nærmere avklaring.
- Adkomststi fra Skjebubrua til Holmane friluftsområde.
- Adkomststier til Otra i området Ålestraumen – Heisel, Sagjordet og Lindekleiv.
- Videreføre opparbeidelse og tilrettelegging for friluftsliv i området fra Venneslabrua – Moseidmoen – Bommen og videre til Sønninga.
- Opplevelseskart og guide over hele Vennesla kommune.
- Tursti rundt Skarpenglandsvannet.
- Turvei/skiløype fra Skarpengland skole til Loland.
- Turvei/skiløype Skarpengland – Sandrip – Nasbøheia.
- Rydde og vedlikeholde Fjellmannsvegen.
- Sikre naturområder for friluftsliv i tilknytning til skolene.
- Oppgradering av parkeringsplasser i tilknytning til viktige utfartsområder innen kommunen.
- Sykkeltur Evje – Kristiansand.
- Sykkeltur Kile – Hægeland.
- Fortsette rehabilitering av Tømmerrenna tursti.
- Oppgradering og forlengelse av lysløypa på Moseidheia.
- Sykkelveg/turveg mellom Hægeland og Bringsvær.

8 PRIORITERINGER AV PROSJEKTER

(Uprioritert rekkefølge)

8.1 Interkommunale prosjekter

- Sykkelrute 3 mellom Evje og Kristiansand.
- Sandriphæia Fritidspark videreutvikles til sommer- og vinterbruk.
- Regionale skiløyper og turløyper.

8.2 Prioriterte idrettsanlegg

- O-kart Kvarsteinheia.
- Rehabilitering av Venneslahallen.
- Nytt motorsportanlegg.
- Friidrettsanlegg med 400 meter løpebane med kunstdekke på Moseidmoen.
- Oppgradering og videreutvikling av Moseidmoen idrettsanlegg.

8.3 Prioriterte nærmiljøanlegg

- Lysanlegg på Eikebakken.
- Nesane badeplass sikres.
- Auraveien balløkke rehabiliteres.
- Oppgradere badeplass ved Sandlandsvannet.
- BMX-bane i Smååsane.
- Opparbeide anlegg for idrett og friluftsliv i skoleområdene.
- Parkeringsplass ved badeplass på Kvarstein.
- Opprusting av eksisterende balløkker, særlig Lomtjønn.
- Slettebrotan balløkke.

8.4 Prioriterte friluftsanlegg

- Adkomststier til Otra i området fra Ålestraumen – Heisel, Sagjordet og Lindekleiv.
- Tursti rundt Skarpenglandsvannet.
- Grovaneset sikres. Det bør opparbeides turstier, badeplass, parkeringsplasser og informasjonstavle.
- Tur- og opplevelseskart for Vennesla kommune.
- Turguide for området Otra gjennom Vennesla kommune.
- Oppgradering av parkeringsplasser i tilknytning til viktige idrett og friluftsområder i kommunen.
- Fiske- og badeplasser for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- Venneslabroa – Bommen – Sønninga skal videre tilrettelegges for friluftslivet.
- Forlengelse av lysløypa på Moseidheia.
- Sikre naturområder for friluftsliv i tilknytning til skolene.
- Turvei/skiløype Skarpengland – Sandrip – Naspeheia.
- Utvikle tømmerrenna.
- Sykkel/turveg mellom Hægeland og Kile.
- Tursti langs Venneslafjorden.

9 OVERSIKT OVER GJELDENE ANLEGG

1. Hægelsheimen, skytebane innendørs	
2. Grovane skytebane	a) Skytebane 300 meter b) Skytebane 100 meter c) Viltmålbane d) Pistolbane e) Skytterhus, pistolbane f) Skytterhus, skytebane
3. Hægeland skytebane	a) Skytebane b) Skytterhus
4. Moseidmoen idrettsplass	a) Idrettshus b) Aktivitetsanlegg c) Lysløype d) Fotball, kunstgressbaner med flomlys e) Fotball, gressbane med tribune f) Friidrett, grusdekke g) Gymsal m/innendørs skytebane
5. Homme idrettsanlegg	a) Fotball, kunstgressbane b) Fotball, gressbane c) Idrettshus d) Sandvolleyballbane
6. Skarpenland skole	a) Idrettshall, Øvrebøhallen - Treningsrom - Sosialrom - Innendørs skytebane b) Aktivitetsanlegg, balløkke c) Gymsal
7. Eikeland skole	a) Aktivitetsløkke b) Balløkke, kunstgress c) Gymsal d) Skiløype, lys
8. Samkom skole	a) Aktivitetsanlegg b) Gymsal c) Ballbinge
9. Vennesla skole	a) Aktivitetsanlegg b) Gymsal
10. Vennesla ungdomsskole	
11. Hunsfoss skole	a) Aktivitetsanlegg b) Gymsal c) Ballbinge
12. Kvarstein skole	a) Aktivitetsanlegg b) Volleyballhall c) Balløkke med kunstgress
13. Venneslahallen	a) Idrettshall b) Klatrevegg c) Svømmehall
14. Røyknes	balløkke/badeplass
15. Kvernhusdalen	Aktivitetsanlegg
16. Utsikten balløkke	Aktivitetsanlegg
17. Heptekjerr	a) Aktivitetsanlegg b) Skianlegg c) Balløkke
18. Rundåslia balløkke	Balløkke
19. Abusdalen ballplass	Aktivitetsanlegg
20. Auravegen balløkke	Aktivitetsanlegg
21. Tvidøblane ballplass	Aktivitetsanlegg
22. Snømyr balløkke	
23. Lindekleivmoen	Aktivitetsanlegg
24. Høyland ballplass	Aktivitetsanlegg
25. Kile ballbane	Aktivitetsanlegg
26. Smiheia	Balløkke

27. Gåseflå,	Orienteringskart
28. Bringsvær, orienteringskart	Orienteringskart
29. Lie, orienteringskart	Orienteringskart
30. Storåsen – Sandrip, orienteringskart	Orienteringskart
31. Loland, orienteringskart	Orienteringskart
32. Bruliheia, orienteringskart	Orienteringskart
33. Nasbøvarden, orienteringskart	Orienteringskart
34. Grovane, orienteringskart	Orienteringskart
35. Verås, orienteringskart	Orienteringskart
36. Moseidvarden, orienteringskart	Orienteringskart
37. Vennesla østhei, orienteringskart	Orienteringskart
38. Kvarsteinheia, orienteringskart	Orienteringskart
39. Lauvås, orienteringskart	Orienteringskart
40. Rogeheia, orienteringskart	Orienteringskart
41. Voreland, orienteringskart	Orienteringskart
42. Honnemyr, orienteringskart	Orienteringskart
43. Høversland/Tveite – Lauvås	Turløype, preparert for ski
44. Nasbøløypa	Turløype, preparert for ski
45. Moseidvarden	Turløype, preparert for ski
46. Vennesla østhei	Turløype
47. Fjellmannsvegen	Turløype
48. Kvarsteinheia	Turløype
49. Moseidmoen	Lysløype
50. Bringsvær	Flerbruksløype
51. Sandlandsvannet	Badeplass
52. Sangeslandsvannet	Badeplass
53. Drivenesvannet	Badeplass
54. Støa	Badeplass
55. Nesane	Badeplass
56. Ludeflaten	Badeplass
57. Kvarstein	Badeplass
58. Kvivollen	Fotball
59. Heisel	Tennisbane
60. Sandripheia Fritidspark	a) Skiskytteranlegg b) Skytterhus c) Skytebane 200 meter d) Skytebane 100 meter e) Lysløype f) Hoppbakke (K 20, K42, K60) g) Asfaltert lysløype, 1,1 km. h) Varmestue i) Skitrekke, tau j) Serviceanlegg/lager
61. Leirduebane på Honnemyr/Bjortjønn	
62. Turkart Vennesla	
63. Sykkelveg Kile- Kvarstein	Gapahuk
64. Kjåvann	Parkeringsplass for skiløyper
65. Høversland	Parkeringsplass for skiløyper
66. Breimyr	Motorsportanlegg
67. Moseidmoen idrettsplass	Ballbinge
68. Lomtjønn	Balløkker x3
69. Strømmen	Badeplass

70. Lyngvegen	Balløkke, kunstgress
71. Hægeland sentrum	Aktivitetsanlegg
72. Eikebakken	Aktivitetsløkke, kunstgress
73. Vigeland-Vigeland hovedgård	Tursti
74. Hunsfoss skole	Ballbinge
75. Hallandsfossen	Tennisbane
76. Moseidmoen idrettsplass	a) To kunstgressbaner b) To kunstgressballøkker c) Naturgressbane d) Klubbhus
77. Vennesla omsorgssenter	Turvei
78. Vennesla kirkegård	Turvei
79. Vigeland hovedgård	Badeplass
80.	
81. Askedalen	Skileiksområde
82. Fjordparken	Badeplass

10 NYANLEGG/REHABILITERINGER

83. Sandripheia	Videreutvikling
84. Sandhallane	a) Tursti b) Badeplass
85. Nedre Vennesla skate	Skateanlegg
86.	
87. Kvarstein skole	Balløkke
88. Eikeland skole	Balløkke
89. Grovaneset	
90. Loland	Orienteringskart
91. Sandlandsvannet	Badeplass
92. Nedre Vennesla	Orienteringskart
93. Moseidmoen	Lysløype, rehabilitering og forlenging
94.	
95. Vennesla	Turkart
96. Homme treningsfelt	Kunstgressbane
97. Moseidmoen treningsfelt	Rehabilitering
98. Eikebakken balløkke	Lys
99. Sykkelrute nr.3	Oppgradering
100. Moseidmoen	400 meter løpebane med kunstdekke
101. Vennesla svømmehall	Ny svømmehall
102. Koldalen	Aktivitetsområde, turvei
103. Kvarstein	Parkeringsplass ved badeplass i Kilen
104. Vennesla Videregående skole	Ballspillanlegg
105. Venneslafjorden	Turvei rundt
106. Skarpenglandsvannet	Tursti rundt
107. Tømmerrenna	Tilrettelagt for turgåing

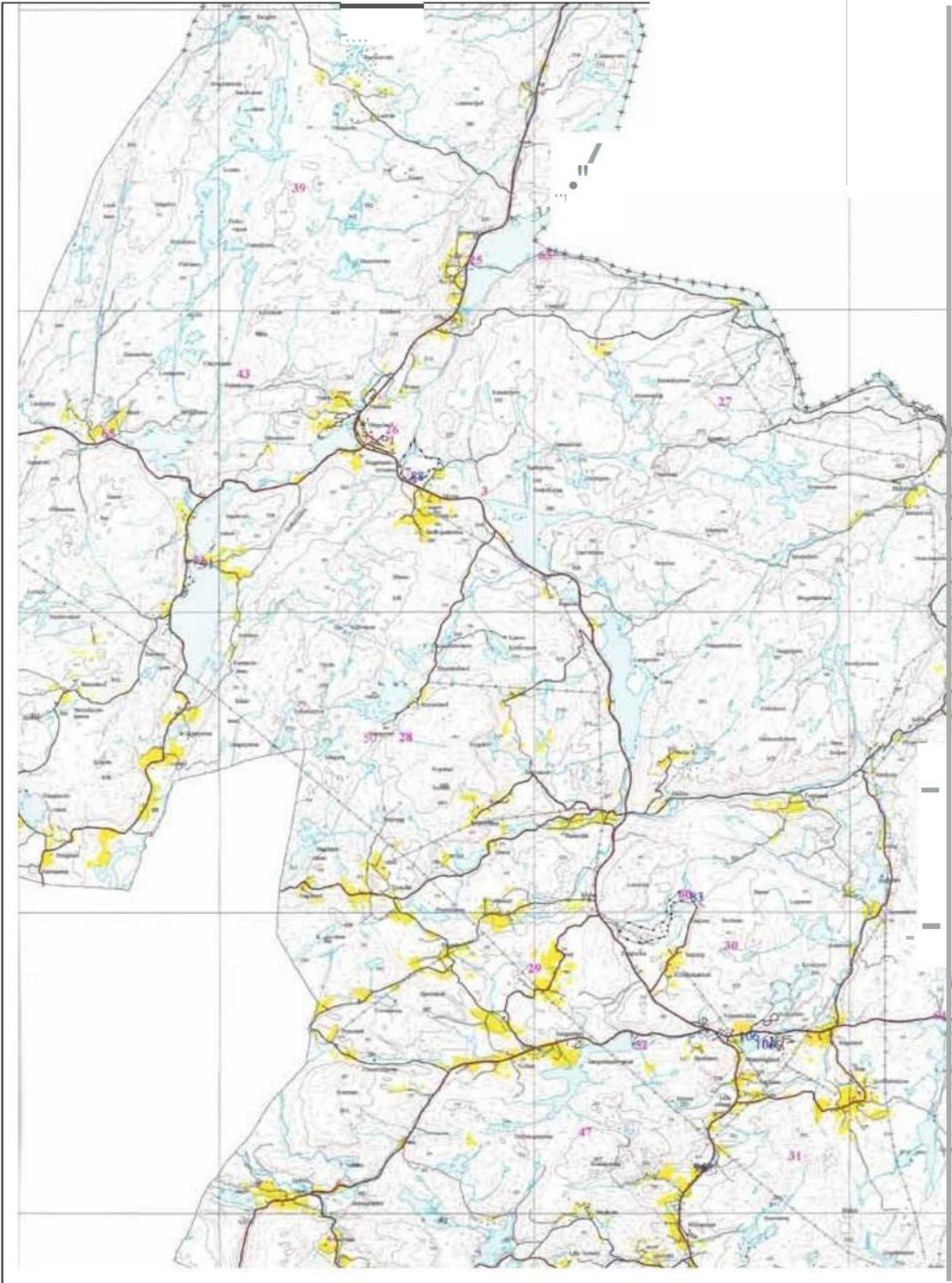
Følgende er ikke vist på kartet: 85, 90, 92, 95, 99.

Kart; Målestokk 1: 50 000. Utarbeidet: 15.01.01. Os. rev. 27.07.04, 01.07.08.

Kartgrunnlag: N50 fra Statens Kartverk.

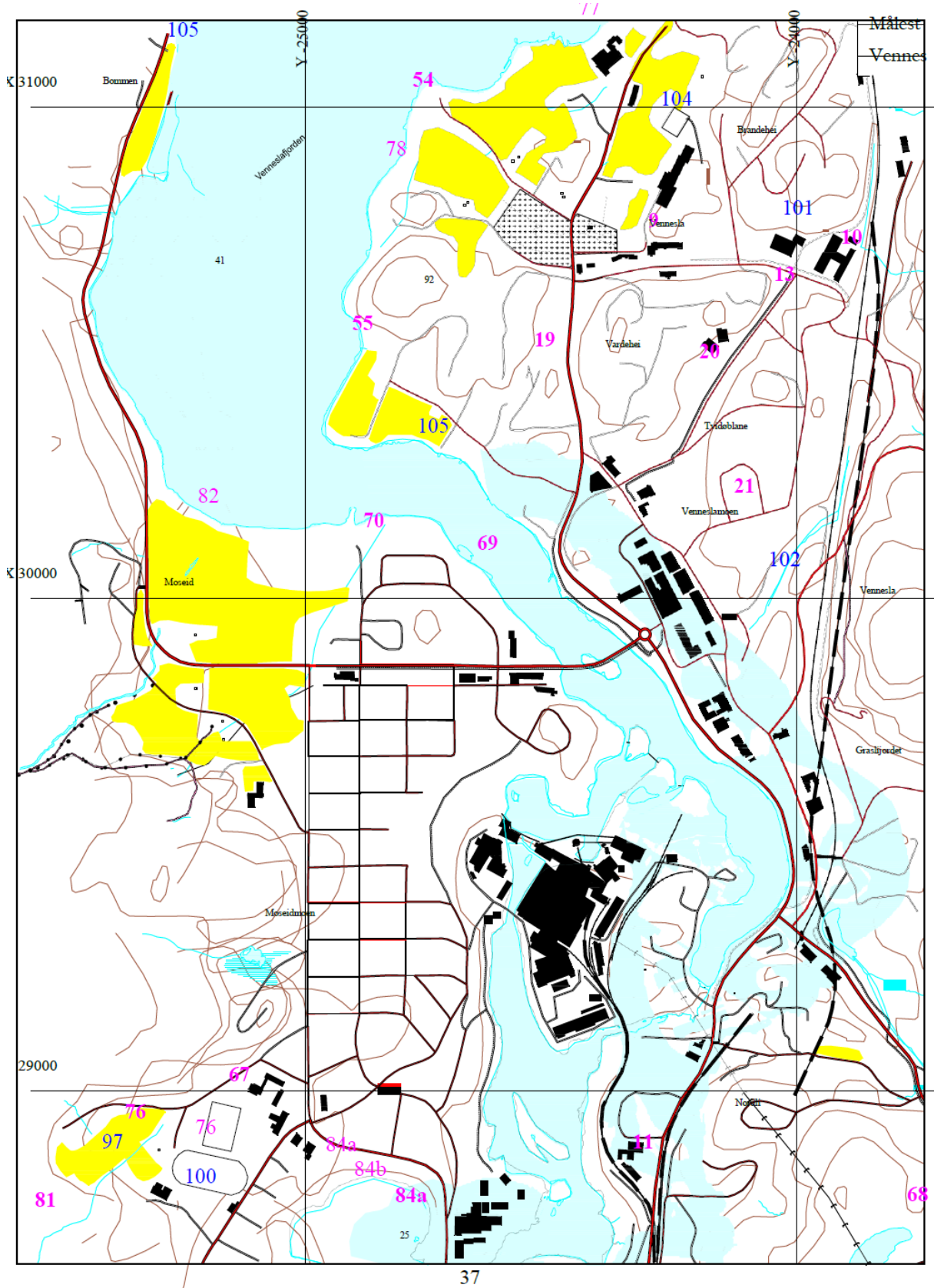
11 KART

11.1 Kart over Øvrebø – Hægeland

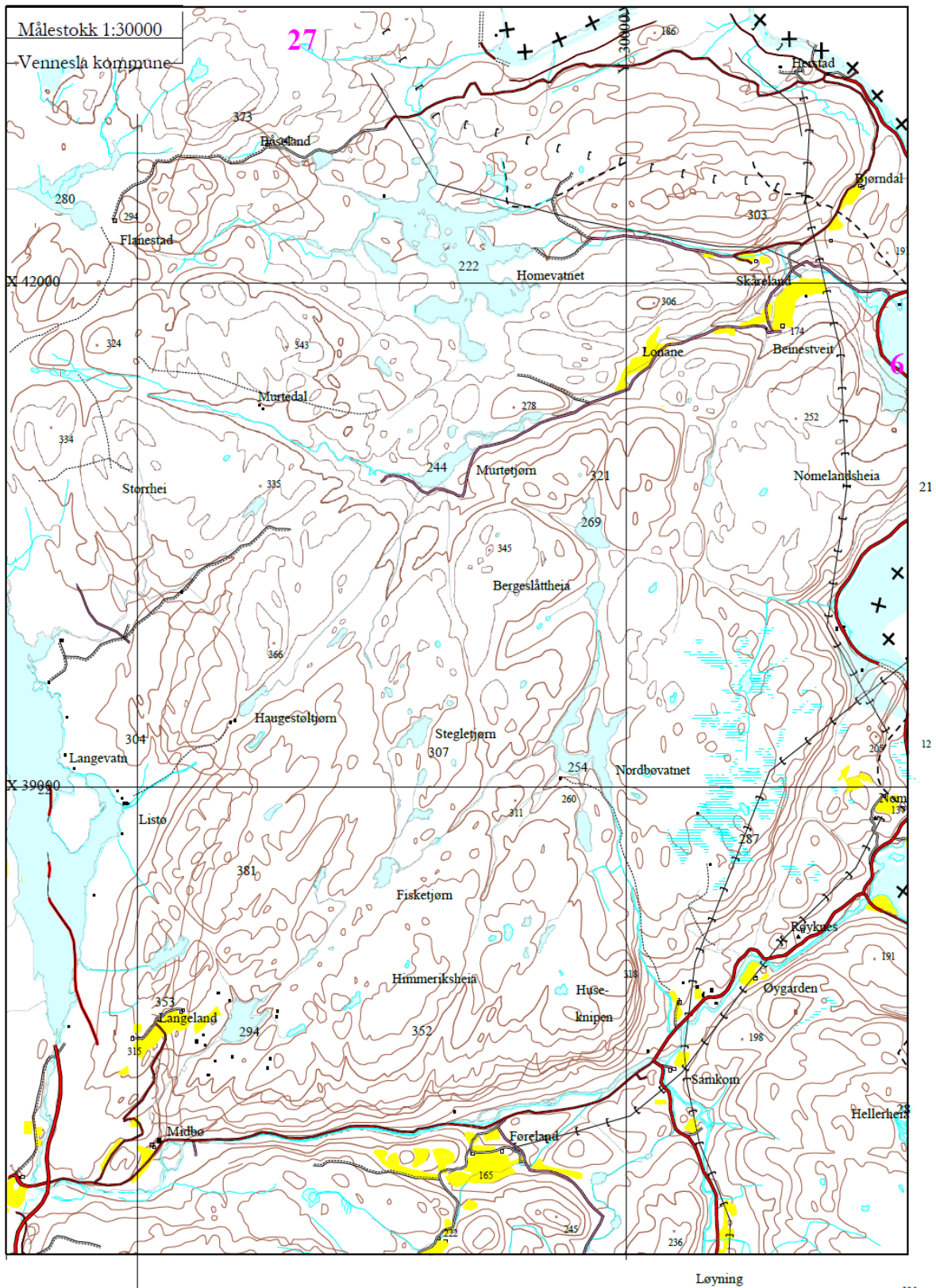

11.2 Kart over Moseidmoen

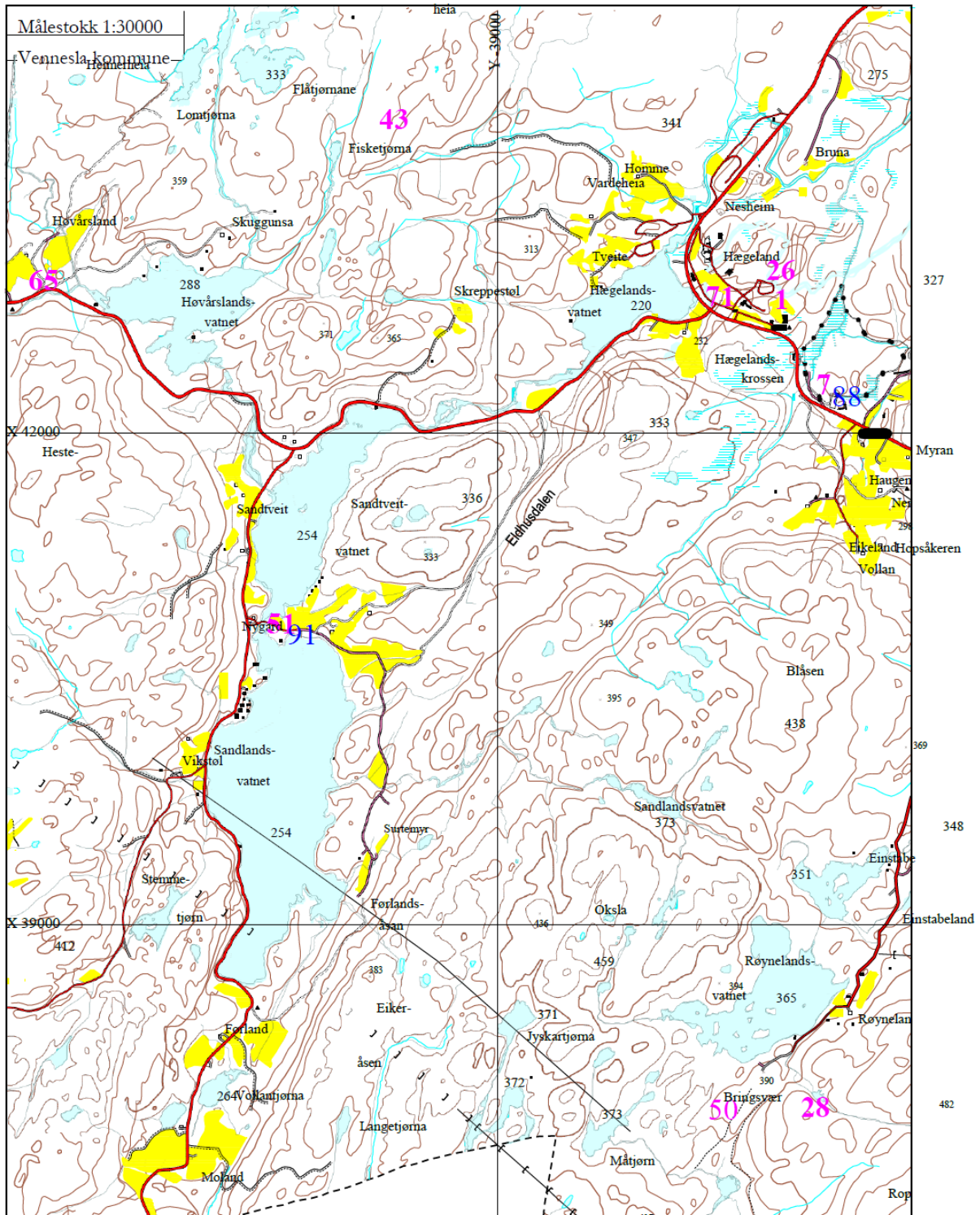

11.3 Kart over Røyknes – Hægeland

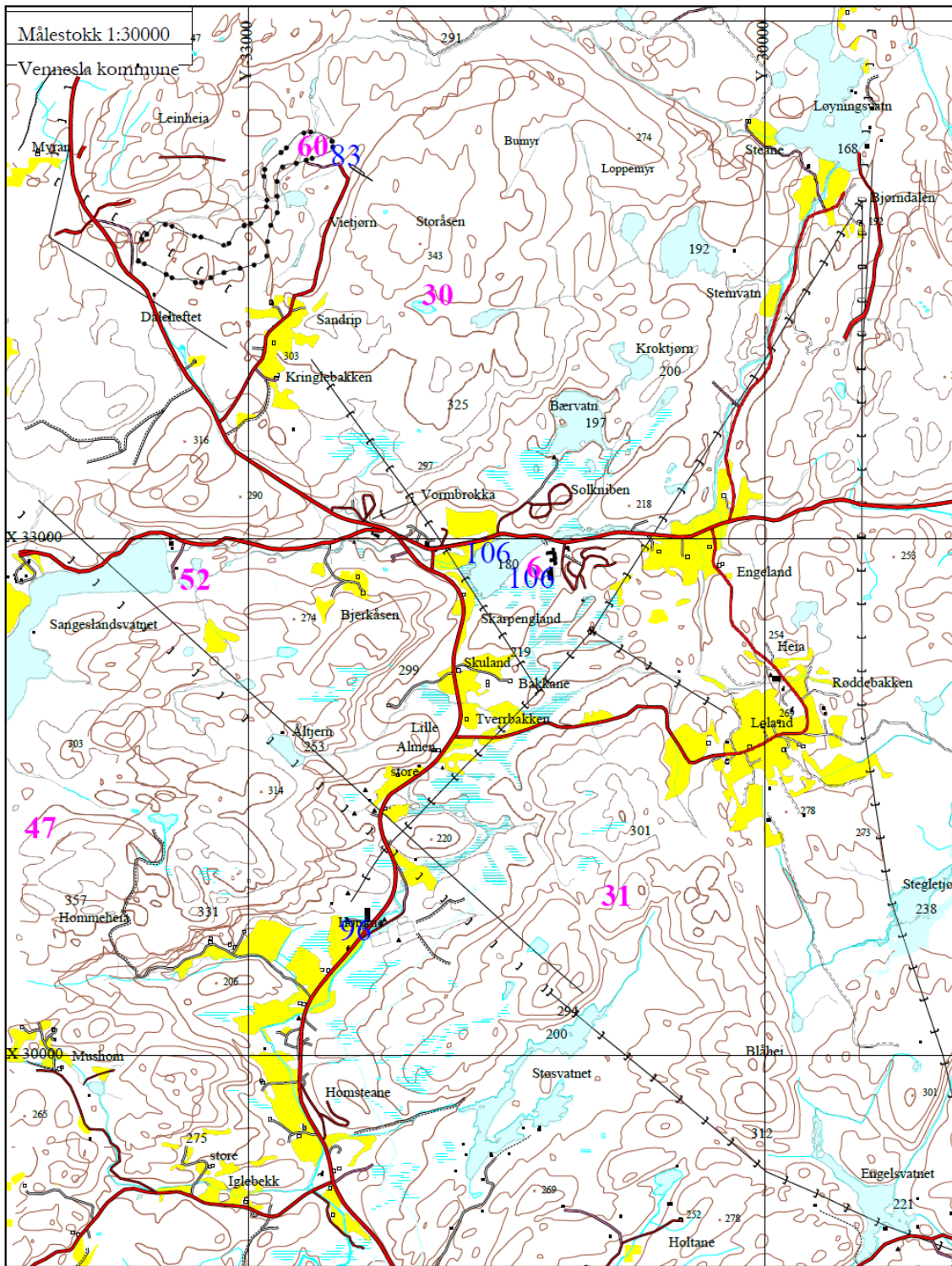

11.4 Kart over Hægeland

11.5 Kart over Øvrebø

281 St
2
Mr

Skotted

11.6 Kart over Vennesla

